[2019] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 424

ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਅਧਿਕਾਰੀ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਬਨਾਮ
ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ

(2010 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10044)

ਨਵੰਬਰ 13, 2019

ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਐਨਵੀ ਰਮਨਾ, ਡਾ ਧਨੰਜੇ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ
ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ; ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਆਦਿ - ਇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ: 1) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 23.01.2009 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਸੀ; 2) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ 07.05.1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰੇਕ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ 10.11.2007 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ 3) ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਕੋਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, 06.07.2009 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ - 06.07.2009 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.) ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ - ਅਰਜ਼ੀ 23.01.2009 ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ. ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ -

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ 425

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 10.11.2007 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ. ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਬਣਦੀ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ - ਆਰਟੀਆਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੀਆਈਸੀ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 06.07.2009, 23.01.2009 ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਆਈਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ - [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਸੀਜੇਆਈ, ਅਤੇ ਐਨਵੀ ਰਮਨਾ, ਡਾ ਡੀਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇਜੇ)]: ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ 10.11.2007 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੀਆਈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ - ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਿਯਮ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ - ਇਹ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਾਰਵਾਈ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 06.07.2009 ਅਤੇ 23.01.2009 ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਦੋ ਆਰਟੀਆਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 - ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਧਾਰਾ (ਐਚ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) - ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਹਨ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਸੀਜੇਆਈ, ਅਤੇ ਐਨਵੀ ਰਮਨਾ, ਡਾ ਡੀਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇਜੇ)] : ਇਹ ਬਹਿਸ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੱਕ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਚ) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਜੱਜ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ - ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ' ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜ ਮਿਲ ਕੇ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ.

XXXXXX

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 - ਧਾਰਾ 2 ਧਾਰਾ ਐਫ) (ਆਈ) ਅਤੇ (ਜੇ) - ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਸੀਜੇਆਈ, ਅਤੇ ਐਨਵੀ ਰਮਨਾ, ਡਾ ਡੀਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇਜੇ)) ਅਨੁਸਾਰ: ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ 'ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ' - ਸ਼ਬਦ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ - ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਸ਼ਬਦ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 - ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) - ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤਾ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਸੀਜੇਆਈ, ਅਤੇ ਐਨਵੀ ਰਮਨਾ, ਡਾ ਡੀਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇਜੇ)] : ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਯਮ / ਕੋਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਟੈਸਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਏਗਾ।

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ 427

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 – ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ। 8 (1) (ਈ) – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ - [ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.]: ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ - ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 - ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 - ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 11 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਦੋਵੇਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ।

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 - ਲੋਕ ਹਿੱਤ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਸੀਜੇਆਈ, ਅਤੇ ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.) : ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼, ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 - ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ - ਆਯੋਜਿਤ : (ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਸੀਜੇਆਈ, ਅਤੇ ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.) ਅਨੁਸਾਰ: ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਨਤਕ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਵੇਗਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ - ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

XXXXXX

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 - ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ [ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ.]: ਤਿੰਨ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ - ਇੱਕ ਢਾਲ ਵਜੋਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਹ ਅਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ - ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ - ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੁਤੰਤਰਤਾ - ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005-ਧਾਰਾ 8 - 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ' ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗੈਰ-ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ [ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨ, ਜੇ.]: ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗੈਰ-ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ- ਏ) ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ; ਅ) ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ; ਜਨਤਾ ਲਈ ਖਤਰੇ ਅਤੇ ਲਾਭ; c) ਗੁਪਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ; d) ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ; ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ; ਈ) ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; f) ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ

ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਜੀ) ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ; ਜ) ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ।

ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

<u>ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਸੀਜੇਆਈ, ਅਤੇ ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.)</u>

ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਹਨ?

1. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਬਹਿਸ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੱਕ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਚ) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

<u>XXXXXX</u>

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ 429

2. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਜੋ ਇੱਕ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਦਫਤਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ, ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ 'ਜਨਤਕ

ਅਥਾਰਟੀਆਂ' ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜ ਮਿਲ ਕੇ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ. ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੀਪੀਆਈਓ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਪੀਆਈਓ ਜਾਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਦੋਂ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦੂਜੇ ਦੇ 'ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ' ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ. ਇਸ ਨਾਲ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਥਾ, ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਇਕ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦਾ ਦਫਤਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14] [480-A-D]

3. ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 214 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 216 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਹੋਣਗੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 15] [480-E]

XXXXXX

ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

4. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ (ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ), ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਈਮੇਲ, ਮੈਮੋ, ਸਲਾਹ, ਲੌਗਬੁੱਕ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਕਾਗਜ਼, ਨਮੂਨੇ, ਮਾਡਲ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਡਾਟਾ ਸਮੱਗਰੀ, ਆਦਿ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ 'ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਨੂੰ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ 'ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਖਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਲੋੜ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17] [481-F-H; 482-A]

5. ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ, ਉਹ 'ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ'। ਵਾਰਟਨ ਦੇ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕੋਨ, 15 ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਲਡ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ; ਆਪਣੇ ਵਾਂਗ ਰੱਖੋ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਬਲੈਕ ਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 6 ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 'ਹੋਲਡ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਰਥ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗੇ; ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣਾ, ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ। ਸ਼ਬਦ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ. ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18] [482-B-D]

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ 431

6. ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ, 1923 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਜਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੀ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ - "ਜਿਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ", ਭਾਵ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ/ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜਾਂ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਇੱਕ ਕੁੰਜੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਆਂ / ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ / ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ

ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਉਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19] [482-ਈ-ਜੀ; 483-ਏ-ਸੀ]

XXXXXX

ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8, 9, 10 ਅਤੇ 11

7. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 (1) 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਬਿਨਾਂ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਪਵਾਦ ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਦੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਭਾਵ, 'ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ', ਸਿਵਾਏ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 25] [491-C-E]

8. ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ), (ਐਫ), (ਜੀ), (ਐਚ) ਅਤੇ (ਆਈ), ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਡੀ), (ਈ) ਅਤੇ (ਜੇ). ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਬੰਦੀ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਪੀਆਈਓ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਡੀ), (ਈ) ਅਤੇ (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਛੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ), (ਐਫ), (ਜੀ), (ਐਚ) ਅਤੇ (ਆਈ) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ

ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 26] [401-E-G]

9. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ, 1923 ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 8 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਖਤਿਆਰੀ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 (2) ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 (2) ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਾਂ ਨਿਆਂਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਪੀਆਈਓ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੀਆਈਓ ਦਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਅਧੀਨ ਛੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੀਆਈਓ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਪੀਆਈਓ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 27] [492-A-D]

XXXXXX

10. ਧਾਰਾ 9 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ

ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 28] [492-E]

10.1 ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 29 ਅਤੇ 30] [492-ਈ-ਐਫ; G]

10.2 ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤੋਂ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਪੈਰਾ 61, 62 ਅਤੇ 63 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 63 ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 31] [494-A-B; 495-G]

ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ

11. ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਸਮੀ, ਗੈਰ ਰਸਮੀ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਇੱਛੁਕ ਹੋਣ, ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ. ਚਾਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿਚ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਨਿਰਭਰਤਾ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੀ ਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ 'ਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਰੋਸੇਮੰਦ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਥੋਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ ਨਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ.

XXXXXX

ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਸੰਬੰਧ ਜਾਂ ਕਰਤੱਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰੁਟੀਨ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਅਤੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨੂੰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵੈ-ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ, ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਖਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਕਾਰਡੋਜ਼ੋ ਦੀ ਰਾਏ, ਮੇਨ ਹਾਰਡ ਬਨਾਮ ਸੈਲਮਨ ਵਿੱਚ ਜੇ). ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਤੀਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਗੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ, ਭਾਵ ਲਾਭਪਾਤਰੀ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ. ਗ਼ੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੀ ਨੈਤਿਕ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੈਣ-ਦੇਣ (ਲੈਣ-ਦੇਣ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਉੱਚ ੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਂ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉੱਤਮ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 34] [499-A-H; 500-A-B

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ 435

12. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਯਮ / ਕੋਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੰਬੰਧ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਟੈਸਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 35] [500-C]

ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਪਤਤਾ।

13. ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਨਿੱਜਤਾ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ, ਜੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਇਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਧਾਰਾ 11 'ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ... ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਕੇ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36] [500-D-G]

14. ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੈਰਾ 47 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਜਿਸਦਾ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵ, ਜਿਸਦਾ ਜਨਤਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 53] [510-F-G]

XXXXXX

15. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ, ਪਤਾ, ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕ, ਗ੍ਰੇਡ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਸ਼ੀਟਾਂ ਸਮੇਤ ਨਿੱਜੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਏਸੀਆਰ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਾਰੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਨ. ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡ, ਇਲਾਜ, ਦਵਾਈ ਦੀ ਚੋਣ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ, ਜਾਇਦਾਦ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ, ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ, ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਚੀ ਸੰਕੇਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 59] [512-G; 513- A-B]

16. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਠੋਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੀਆਈਓ

ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੀਆਈਓ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 (1) ਦਾ ਪਰਵੀਜ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਭੇਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਭੇਤ, ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਸਮਝੀ ਗਈ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਗੁਪਤਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ◌ਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਦਲੇ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਫਤ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਤਿੰਨ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ. ਪਹਿਲਾ ਅਪਵਾਦ ਅਧਰਮ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

XXXXXX

ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਤੀਜਾ, ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਜਨਤਕ ਚਿੰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ

ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣਗੇ। [ਪੈਰਾ 61][515-ਸੀ-ਐਚ]

17. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਿੰਨ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਐਨ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਨਾਗਰਿਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 (1) ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 62] [516-A-C]

18. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਨੂੰਨਸ਼ਾਸਤਰੀ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਕਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧਾਂ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕੂਟਨੀਤਕ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਮਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ, ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧਾਂ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕੂਟਨੀਤਕ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਭਾਵ, ਕੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 70] [524-A-D]

'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਜਨਤਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। "ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਜਨਤਾ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ" ਅਤੇ "ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ" ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਨਤਾ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੋਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਕਾਰ, ਸਨਮਾਨ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 75] [527-E-H]

20. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼, ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ। [ਪੈਰਾ 76] [528-A-B]

21. ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
439

ਇਹ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਟੱਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਫਰਕ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੰਤੁਲਨ ਲਈ ਹਰੇਕ ਛੋਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟ (ਵਾਂ) ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ 'ਸੰਭਾਵਿਤ' ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ। [ਪੈਰਾ 78] [529-D-F]

22. ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਪਹਿਲੂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ 'ਮਕਸਦ' ਅਤੇ 'ਮਕਸਦ' ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਹੋਣਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਯੋਗ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ 'ਮਕਸਦ' ਅਤੇ 'ਮਕਸਦ' ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 'ਮਕਸਦ' ਅਤੇ 'ਮਕਸਦ' ਭੜਕਾਊ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 79] [529-G-H; 530-AB]

23. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਕੇਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਵੇਕ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ 'ਸੰਭਾਵਿਤ' ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ।

XXXXXX

ਇਹ ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਫੋਰਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਮੁੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 80] [530-C-D]

ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ

24. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤੁਲਨ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਨਤਕ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸਿਰਫ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ।

XXXXXX

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨੁਪਾਤਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਕ ਹੈ. ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ/ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜੀਅਮ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਜਾਂ ਮਤਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਅੰਕੜਿਆਂ ਜਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਲੇਜੀਅਮ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਇਨਪੁਟ ਵੇਰਵੇ, ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸਖਤੀ ਆਉਟਪੁੱਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ (ਜੇ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਦੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾਪਣ ਸਭ ਤੋਂ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਅਤੀਤ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਬਣਾਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 88] [539-A-H; 540-A]

ਸਿੱਟੇ

25. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 2009 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 501 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12 ਜਨਵਰੀ, 2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੀਆਈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 89] [540-D-P]

26. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10045 ਅਤੇ 2010 ਦੀ 10044 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 90] [540-G]

XXXXXX

ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2011) 8 ਐਸਸੀਸੀ 497: [2011] 11 ਐਸਸੀਆਰ 1028;** ਥਲਾਪਾਲਮ ਸਰਵਿਸ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2013) 16 ਐਸਸੀਸੀ 82: [2013] 14 ਐਸਸੀਆਰ 475;** ਖਾਨਾਪੁਰਮ ਗੰਡਈਆ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2010] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1;** ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2017) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2017] 10 ਐਸਸੀਆਰ 569;** ਗਿਰੀਸ਼ ਰਾਮਚੰਦਰ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2013) 1 ਐਸਸੀਸੀ 212: [2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 1097;** ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ **ਏਆਈਆਰ 2012 ਦਿੱਲੀ 29 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ;** ਆਰ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 119: [1993] 3 SCR802**; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ

ਰਿਫਾਰਮਸ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2002) 5 ਐਸਸੀਸੀ 294: [2002] 3 ਐਸਸੀਆਰ 696;** ਬਿਹਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਹੁਸੈਨ ਅੱਬਾਸ ਰਿਜ਼ਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2012) 13 ਐਸਸੀਸੀ 61: [2012] 11 ਐਸਸੀਆਰ 1032;** ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ **(2016) 5 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2015] 13 ਐਸਸੀਆਰ 1;** ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ **(1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 441: [1993] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 659 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।**

ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1981) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. 87: [1980] ਐਸਸੀਆਰ 365;** ਭੂਦਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਬੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1969) 2 ਐਸਸੀਸੀ 481: [1970] 2 ਐਸਸੀਆਰ 10;** ਕੈਲਾਸ਼ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਜੈ ਰਾਮ **(1973) 1 ਐਸਸੀਸੀ 527: [1973] 3 ਐਸਸੀਆਰ 411;** ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1975) 4 ਐਸਸੀਸੀ 428: [1975] 3 ਐਸਸੀਆਰ 333;** ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਜਯੰਤੀਲਾਲ ਐਨ ਮਿਸਤਰੀ **(2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 525: [2015] 14 ਐਸਸੀਆਰ 505;** ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਬਨਾਮ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ **(2005) 1 ਐਸਸੀਸੀ 496: [2004] 5 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 833**; ਸਪੈਂਸਰ ਬਨਾਮ ਆਰ. **(2014) 2 ਐਸਸੀਆਰ 212;**

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
443

ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਐਸ. ਸ਼ਿਆਮ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2018) 11 SCC 426: [2017] 7 SCR 741;** ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 634;** ਆਰ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2013) 14 SCC 794: [2013] 5 SCR 411;** ਹੈਲਨ ਸੁਜ਼ਮੈਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ **ਕੇਸ 289/16 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਹੋਇਆ;** ਸੀ. ਰਵੀਚੰਦਰਨ ਅਈਅਰ ਬਨਾਮ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਮ. ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1995) 5 SCC 457: [1995] 3 ਬੇਨਤੀ SCR 319;** ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਐਸ ਪਾਟਿਲ **(1997) 6 ਐਸਸੀਸੀ 339:**

[1997] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1131; ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ **(2006) 8 ਐਸਸੀਸੀ 294 : [2006] 7 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 174 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਰੇ ਕੋ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਈਬਰਟ ਏਟ ਅਲ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਏਟ ਅਲ **33 ਕੈਲ.2 ਡੀ 502;** ਡੌਲਫਸ ਮੀਗ ਅਤੇ ਕੰਪਾਗਨੀ ਐਸ.ਏ. ਬਨਾਮ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਗਲੈਂਡ **(1950) 2 ਸਾਰੇ ਈ.ਆਰ. 611;** ਨਿਊ ਕੈਸਲ ਅਪੋਨ ਟਾਇਨ ਬਨਾਮ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਅਬੌਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਿਵੀਸੈਕਸ਼ਨ **(2011) ਯੂਕੇਯੂਟੀ 185 ਏਏਏਸੀ;** ਮੀਨਹਾਰਡ ਬਨਾਮ ਸੈਲਮਨ **(1928) 164 ਐਨਈ 545, 546;** ਕੋਕੋ ਬਨਾਮ ਏਐਨ ਕਲਾਰਕ (ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼) ਲਿਮਟਿਡ **[1969] ਆਰਪੀਸੀ 41;** ਡਗਲਸ ਬਨਾਮ ਹੈਲੋ! ਲਿਮਟਿਡ **(2001) QB 967;** ਪੀਜੇਐਸ ਬਨਾਮ ਨਿਊਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ **(2016) ਯੂਕੇਐਸਸੀ 26;** ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਿਲਰ **425 ਯੂਐਸ 435 (1976) ;** ਪੇਕ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ **(2003) ਈਐਮਐਲਆਰ 15;** ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਲੇਨਾਹ ਗੇਮ ਮੀਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **(2001) 185 ਏਐਲਆਰ 1**; ਕੈਂਪਬੈਲ ਬਨਾਮ ਮਿਰਰ ਗਰੁੱਪ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ **(2004) ਯੂਕੇਐਚਐਲ 22**; ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ (ਯੂਕੇ) ਬਨਾਮ ਹੈਨਮੈਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **(1987) 10 ਐਨਐਸਡਬਲਯੂਐਲਆਰ 86 ਤੇ 191**; ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਬਨਾਮ ਜੌਨ ਫੇਅਰਫੈਕਸ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ **(1980) 147 CLR 39 51 ਤੇ;** ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਜੋਨਾਥਨ ਕੇਪ ਲਿਮਟਿਡ **[1976] ਕਿਊਬੀ 752**; ਬਰਮਾ ਆਇਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ **[1980] ਏਸੀ 1090;** ਮੱਖਣ ਗੈਸ ਅਤੇ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਹੈਮਰ **1982 ਏਸੀ 888 (ਐਚ.ਐਲ.)** ; ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਬਨਾਮ ਵਪਾਰ ਲਈ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ **1983 2 ਏਸੀ 394 (ਐਚ.ਐਲ.) ;** ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਮੰਤਰੀ **1985 ਏਸੀ 374 (ਐਚ.ਐਲ.) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.**

XXXXXX

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1980] ਐਸਸੀਆਰ 365 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1970] 2 ਐਸਸੀਆਰ 10 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 9 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
[1973] 3 ਐਸਸੀਆਰ 411 ਪੈਰਾ 9 ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ
[1975] 3 ਐਸਸੀਆਰ 333 ਪੈਰਾ 9 ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ
[2011] 11 ਐਸਸੀਆਰ 1028 ਪੈਰਾ 9 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2015] 14 ਐਸਸੀਆਰ 505 ਪੈਰਾ 9 ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ
[2013] 14 ਐਸਸੀਆਰ 475 ਪੈਰਾ 12 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2010] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1 ਪੈਰਾ 21 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2004] 5 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 833 ਪੈਰਾ 39 ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ
[2017] 10 ਐਸਸੀਆਰ 569 ਪੈਰਾ 40 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2014] 2 ਐਸਸੀਆਰ 212 ਪੈਰਾ 43 ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ
[2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 1097 ਪੈਰਾ 54 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2017] 7 ਐਸਸੀਆਰ 741 ਪੈਰਾ 55 ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ
(2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 634 ਪੈਰਾ 56 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ
[2013] 5 ਐਸਸੀਆਰ 411 ਪੈਰਾ 57 ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ
ਏਆਈਆਰ ੨੦੧੨ ਦਿੱਲੀ ੨੯ ਪੈਰਾ ੬੦ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ
[1993] 3 ਐਸਸੀਆਰ 802 ਪੈਰਾ 64 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ
[2002] 3 ਐਸਸੀਆਰ 696 ਪੈਰਾ 71 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2012] 11 ਐਸਸੀਆਰ 1032 ਪੈਰਾ 74 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2015] 13 ਐਸਸੀਆਰ 1 ਪੈਰਾ 84 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1993] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 659 ਪੈਰਾ 85 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1995] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 319 ਪੈਰਾ 86 ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ
[1997] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1131 ਪੈਰਾ 86 ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ
[2006] 7 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 174 ਪੈਰਾ 86 ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ

ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ

XXXXXX

27. ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਜੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 45] [575-F]

28. ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 45] [575-G; 576-A]

<u>ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ</u>

29. ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਜੋ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਚਾਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 46] [576-C-D]

30. ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ. ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜੱਜ ਕੋਲ 'ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ

ਬਦਇੱਛਾ ਦੇ' ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਲੋੜਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੱਤ ਹਨ। ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਕੰਮਕਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕੜੀ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਵਿਧਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਢਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 47] [576-E-H; 577-A-B]

31. ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹਨ। ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਉਸ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ

ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 56] [582-F; 583-A]

32. ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਜੱਜ ਚੁਣੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

XXXXXX

ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਰਣਾਇਕਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਅਣਚਾਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਹਨ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ

ਹੈ। ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 57] [583-ਈ-ਜੀ; 584-ਏਬੀ]

ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ

33. ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ 7 ਮਈ 1997 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਮੇਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਜੱਜ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 69] [591-D-H]

XXXXXX

34. ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ), (ਐਫ), (ਜੀ) ਅਤੇ (ਐਚ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (1) ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ), (ਈ), (ਆਈ) ਅਤੇ (ਜੇ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (1) ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਯੋਗ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ "ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ"। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ "ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ" ਛੋਟ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਕ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ". ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ "ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 75] [597-B-D]

35. ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਯੋਗ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ "ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹਮਲੇ" ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਛੋਟ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ "ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ"। ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ "ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੀ ਹੋਂਦ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਰੂਪਰੇਖਾ, ਅਤੇ ਉਹ

ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਤੀਜੇ ਰੈਫਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 76] [597-ਬੀ-ਡੀ]

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
449

36. "ਤੀਜੀ ਧਿਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ "ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ (ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਸਮੇਤ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਬੰਧਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨ (ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 11 (2) ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ "ਵੱਧ" ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 77] [598-F-H; 599-A-C]

37. ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ "ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ.

XXXXXX

ਦੋਵੇਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 78] [599-C-E]

38. ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ "ਸੰਬੰਧਿਤ" ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਤਰਾਜ਼ ਮੰਗਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 11 ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 79] [600-H; 601-A-B]

39. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਬਲਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ "ਸੰਬੰਧਿਤ" ਅਤੇ "ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ" ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ"। ਧਾਰਾ ੧੧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 80] [601-C-E]

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
451

40. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਾ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ, ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਫਰਜ਼ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 81] [601-F-H; 602-A-B]

41. ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਲੋੜ ਉਦੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਬਲਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਤੱਕ ਵੀ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਤੋਂ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 85] [607-G-H; 608-A]

42. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅੰਤਮ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ, ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਵੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਖੁਲਾਸਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਹਿਤ "ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ" ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈੱਕ ਐਂਡ ਬੈਲੇਂਸ ਹਨ।

43. ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ◌ਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ) ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਿਤ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਾਅ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 87] [608- E-F]

44. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸੂਚਿਤ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਗ ३ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਯੋਜਨਾ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 3, 4 ਅਤੇ 7 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਇੱਕ

ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ 'ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਹਿੱਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਸੂਚਨਾਤਮਕ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

XXXXXX

ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਨਾ ਤਾਂ 'ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਗਿਣੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 88] [608-G-H; 609-A-C]

45. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ "ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਤਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਵੱਖਰਾ ਹੈ. ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ "ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗੀ ਗਈ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ 'ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਅਤੇ 'ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 89] [609-D-H]

XXXXXX

46. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਬੇਸ਼ਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 90] [610-A-B]

47. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 97] [618-F-G]

48. ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਹਤਰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸੂਚਿਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦਾ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਗਲੀ ਪੋਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਜਨਤਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਏਜੰਸੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ. ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਜਨਤਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 98] [618-H; 619-A-B]

49. ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਿੱਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਉਨੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਇਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ, 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਟੈਸਟ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਭਲੇ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 99] [619-C-E]

50. ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਪੂਰਤੀ, 'ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ' ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਜਨਤਕ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਨਿੱਜੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੋਸ਼ਣ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 100] [620-C-D]

51. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ. ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਕ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਹ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜੋ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

(i) ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(ii) ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਵਿਦਿਅਕ ਜਾਂ ਬੌਧਿਕ ਹੈ ਜਾਂ ਕਲਾਤਮਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ;

XXXXXX

(iii) ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗੀ, ਉਥੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ;

(iv) ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਭਾਸ਼ਣ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੇ;

(v) ਸੰਕੇਤਕ ਸੂਚੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਜਨਤਕ ਖਰਚ, ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ, ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਮੁੱਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤਾਕਤ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

(vi) ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗਾ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਮੌਜੂਦ ਹੈ; ਅਤੇ

(vii) ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

52. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਅਤੇ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ "ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ"। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਤਰਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਲਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ. ਤੀਜੇ ਰੈਫਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 108] [626-E-H]

53. ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਹਿੱਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਕੇ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 108] [627-D-E]

54. ਨਾ ਤਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੂਚਨਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 109] [627-G; 628-A-B]

55. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਅਤੇ 'ਪਰਦੇਦਾਰੀ' ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ 'ਪਰਦੇਦਾਰੀ' ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਫਿਰ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

XXXXXX

ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਰੋਨੇਸ ਹੇਲ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ. ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ,

ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਉਸ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਵਾਬੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 112] [630-E-H]

56. ਉਦਾਹਰਣ ਲਓ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿੰਨੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨ. ਜਨਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਹੈ। ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਤੀਜਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜਨਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 113] [631-A-C]

ਸਿੱਟਾ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ (1) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗ, (2) 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ (3) ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਜੱਜ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਰੈਫਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ

ਕਰਦੀ ਹੈ, (ii) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ,

XXXXXX

(iii) ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ (iv) ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 'ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 115] [632-C-F]

57. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੱਜਾਂ ਦੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 2009 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 501 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12 ਜਨਵਰੀ 2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 116] [632-G-H; 633-A]

58. 2010 ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰਬਰ 10044 ਅਤੇ 1045 ਨੂੰ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਰਣਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ

ਲਈ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 117] [633-B]

59. ਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਪਹਿਲੂ ਰੱਖਣਾ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਦਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਠੋਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਹੈ।

XXXXXX

ਗਿਆਨ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੋ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(i) ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ii) ਉਹ ਮਾਪਦੰਡ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਇਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ:

(iii) ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਭਵ;

(iv) ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੋਮੇਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ;

(v) ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ;

(vi) ਲਿਖਤੀ ਕੰਮ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ; ਅਤੇ

(vii) ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਝਾਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ-ਬੋਨੋ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਾਰਜ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(viii) ਲਿੰਗ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ।

(ix) ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਕੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਮਿਲੇਗਾ।

XXXXXX

ਨਿਯਮ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਅਧਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਯੋਗਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 117] [633-G-H; 634-A-H; 635-A-B]

ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ **[1982] 2 SCR 365 : (1981) ਸ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 87**; ਐਲ ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1997) 3 ਐਸਸੀਸੀ 261: [1997] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1186;** ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ('ਐਨਜੇਏਸੀ'), **(2016) 5 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2015] 13 ਐਸਸੀਆਰ 1;** ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਸੰਕਲਪ ਹਿੰਮਤਲਾਲ **(1977) 4 ਐਸਸੀਸੀ 193: [1978] 1 ਐਸਸੀਆਰ 423;** ਸੀਬੀਐਸਈ ਬਨਾਮ ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ **(2011) 8 ਐਸਸੀਸੀ 497: [2011] 11 ਐਸਸੀਆਰ 1028;** ਆਰਬੀਆਈ ਬਨਾਮ ਜਯੰਤੀਲਾਲ ਐਨ ਮਿਸਤਰੀ **(2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 525: [2015] 14 ਐਸਸੀਆਰ 505;** ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ **ਏਆਈਆਰ 2012 ਡੇਲ 29**; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ **(1975) 4 ਐਸਸੀਸੀ 428: [1975] 3 ਐਸਸੀਆਰ 333;** ਥਲਾਪਾਲਮ ਸਰਵਿਸ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ **(2013) 16 ਐਸਸੀਸੀ 82: [2013] 14 ਐਸਸੀਆਰ 475;** ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(2017) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2017] 10 ਐਸਸੀਆਰ 569;** ਗਿਰੀਸ਼ ਰਾਮਚੰਦਰ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ **(2013) 1 ਐਸਸੀਸੀ 212: [2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 1097;** ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ **(2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 634;** ਸਕੱਤਰ, ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਬੰਗਾਲ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ **(1995) 2 ਐਸਸੀਸੀ 161: [1995] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1036**; ਬਿਹਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਹੁਸੈਨ ਅੱਬਾਸ ਰਿਜ਼ਵੀ **(2012) 13 ਐਸਸੀਸੀ 61: [2012] 11 ਐਸਸੀਆਰ 1032;** ਐਸ ਐਨ

ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ **(1990) 4 ਐਸਸੀਸੀ 495: [1990] 1 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 126 - ਭਰੋਸੇਯੋਗ।**

XXXXXX

ਸੀ ਰਵੀਚੰਦਰਨ ਅਈਅਰ ਬਨਾਮ ਜਸਟਿਸ ਏ ਐਮ ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ **(1995) 5 ਐਸਸੀਸੀ 457: [1995] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 319**; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਏਐਸਐਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ **(1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 441: [1993] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 659**; ਪੀ ਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਕੁਰੁਪ ਬਨਾਮ ਲੀਲਾਵਤੀ ਨੰਬੀਅਰ **(1994) 6 ਐਸਸੀਸੀ 68: [1994] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 660**; ਆਰ ਕੇ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(2013) 14 ਐਸਸੀਸੀ 794: [2013] 5 ਐਸਸੀਆਰ 411;** ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੀ ਐਸ ਸ਼ਿਆਮ **(2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 426: [2017] 7 ਐਸਸੀਆਰ 741** - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਜਕਿਨਸਨ ਬਨਾਮ ਸਿਮਸ **[1994] 3 ਐਸਸੀਆਰ 377**; ਨੀਡਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨੀਡਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨੇਵੀ (ਇੰਡੀਆ) ਹੋਲਡਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ **(1981) 3 ਐਸਸੀਸੀ 333: [1981] 3 ਐਸਸੀਆਰ 698**; ਡੇਲ ਐਂਡ ਕੈਰਿੰਗਟਨ ਇਨਵੈਂਟ (ਪੀ) ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਬਨਾਮ ਪੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਾਫਨ **(2005) 1 ਐਸਸੀਸੀ 212: [2004] 4 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 334**; ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ **[1959] ਐਸਸੀਆਰ 12**; ਬੇਨੇਟ ਕੋਲਮੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1972) 2 ਐਸਸੀਸੀ 788**; ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ **(2003) 4 ਐਸਸੀਸੀ 399 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.**

ਐਸਈਸੀ ਬਨਾਮ ਚੇਨਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ **318 ਯੂ.ਐੱਸ. 80, 85–86 (1942);** ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਸੈਕ ਐਂਡ ਇਨਵ ਕਾਮ ਬਨਾਮ ਸਿਟੀਗਰੁੱਪ ਗਲੋਬਲ ਮਾਰਕਿਟਸ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **[2007] ਐਫਸੀਏ 963**; Worten ਬਨਾਮ Autoridade para as Condicoes de Trabalho **C-342/12 ਮਿਤੀ 30 ਮਈ 2013**;ਰੇਚਨਗਸ਼ੋਫ ਬਨਾਮ ਓਸਟੇਰੀਚਿਸ਼ਰ ਰੰਡਫੰਕ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੇਸ **(ਸੀ- 465/00), (ਸੀ -138/01)** ਅਤੇ **(ਸੀ -139/01) ਮਿਤੀ 20 ਮਈ 2003**; ਨੈਸ਼ਨਲ ਮੀਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੁਸਟ **1996 (3) ਐਸਏ 262 (ਐਸਸੀਏ) ;** ਐਨਐਮ ਬਨਾਮ ਸਮਿਥ **[2007] ਜ਼ੈਕਸੀ 6**; ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ

ਲੇਨਾਹ ਗੇਮ ਮੀਟ **2001 ਐਚਸੀਏ 63**; ਕੈਂਪਬੈਲ ਬਨਾਮ ਐਮਜੀਐਨ ਲਿਮਟਿਡ **[2003] 1 ਸਾਰੇ ਈਆਰ 224;** ਐਚਆਰਐਚ ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਫ ਵੇਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ **[2006] ਈਡਬਲਯੂਐਚਏ ਸੀਵ 1776**; ਕੈਂਪਬੈਲ ਬਨਾਮ ਐਮਜੀਐਨ ਲਿਮਟਿਡ **[2004] ਯੂਕੇਐਚਐਲ 22**; ਕੈਂਪਬੈਲ ਬਨਾਮ ਐਮਜੀਐਮ ਲਿਮਟਿਡ **[2004] ਯੂਕੇਐਚਐਲ 22 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.**

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ 463

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1982] ਐਸਸੀਆਰ 365	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 7
[1995] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 319	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 7
[1993] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 659	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 8
[1997] 2 SCR 1186	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 38
[2015] 13 ਐਸਸੀਆਰ 1	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 40
[1978] 1 SCR 423	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 50
[2011] 11 SCR 1028	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 61
[2015] 14 SCR 505	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 62
[1994] 3 SCR. 377	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 63
[1981] 3 SCR 698	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 65
[2004] 4 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 334	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 65
[1994] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 660	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 65

AIR 2012 del 29	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 79
[1959] ਐਸਸੀਆਰ 12	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 81
(1972) 2 SCC 788	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 81
[1975] 3 SCR 333	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 82
(2003) 4 ਐਸਸੀਸੀ 399	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 82
[2013] 14 SCR 475	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 83
[2017] 10 SCR 569	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 84
[2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 1097	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 95
[2013] 5 SCR 411	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 96
[2017] 7 SCR 741	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 96
(2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 634	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 97
[1995] 1 SCR 1036	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 100
[2012] 11 SCR 1032	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 106
[1990] 1 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 126	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 108

ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ.

60. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਸੀ:

XXXXXX

(i) ਕੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਅਤੇ (ii) ਕੀ ਅੰਤਮ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਕੀ ਨਿੱਜਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 35] [646-G-H]

ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ

61. ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36] [647-A-B]

62. ਕੁਝ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹਨ;

1. ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ।

2. ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਅਸਰ।

3. ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ।

4. ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ

5. ਉਹ ਸਥਾਨ ਜਿੱਥੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ।

6. ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਨਾਬਾਲਗ ਆਦਿ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ।

7. ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ।

8. ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ।

9. ਦਾਅਵੇਦਾਰ 'ਤੇ ਅਸਰ।

10. ਘੁਸਪੈਠ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਮਕਸਦ।

ਇਹਨਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ, ਉਮਰ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਤਰਜੀਹਾਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
465

ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 37] [647-D-H; 648-A-B]

63. ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਟੈਸਟ' ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ. [ਪੈਰਾ 38] [648-C]

ਦੂਜਾ ਕਦਮ

64. ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤੁਲਨ ਟੈਸਟ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਨਹਿੱਤ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ 'ਸੰਤੁਲਨ ਟੈਸਟ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ

ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਢੁਕਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 39] [648-ਡੀ]

65. ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 40] [648-E-F]

66. ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ 'ਅਨੁਪਾਤਿਕਤਾ ਟੈਸਟ' ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। [ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, (2017) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1]। ਟੈਸਟ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ' ਜਾਂ 'ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਲੋੜ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਛੋਟ ਲਈ ਸੰਤੁਲਨ ਟੈਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਜਨਤਾ ਦਾ ਹਿੱਤ" ਅਤੇ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ"। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੌਤਿਕ ਅੰਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਨਤਕ ਮਨੋਰੰਜਨ, ਉਤਸੁਕਤਾ ਜਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਛੋਟ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ।

XXXXXX

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੇਟਾ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਜੇ

ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ [ਗੂਗਲ ਸਪੇਨ ਬਨਾਮ ਏਈਪੀਡੀ, ਸੀ / 131/12 ਦੇਖੋ; ਬਾਵੇਰੀਅਨ ਲੇਗਰ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨ, [2007] ਈਸੀਆਰ II-4523]। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਡੇਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 41] [648-G-H; 649-A-B]

67. ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਢਾਲ ਵਜੋਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਹ ਅਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 42] [649-D-E]

68. ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੂਜੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 43] [649-F]

69. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗੈਰ-ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

a. ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ

b. ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ; ਜਨਤਾ ਲਈ ਖਤਰੇ ਅਤੇ ਲਾਭ

c. ਗੁਪਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ।

XXXXXX

(d) ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ; ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ

e. ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

f. ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

g. ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ

h. ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ।

[ਪੈਰਾ 44] [649-G-H; 650-A-B]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ **(1996) 4 ਐਸਸੀਸੀ 104: [1996] 1 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 637 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।**

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ, **(1975) 4 ਐਸਸੀਸੀ 428: [1975] 3 ਐਸਸੀਆਰ 333;** ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ **(1981) (1) ਐਸਸੀਸੀ 87 : [1982] ਐਸਸੀਆਰ 365**; ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਆਯਾਤ) ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2018) 9 ਐਸਸੀਸੀ 40**; ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(2017) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2017] 10 ਐਸਸੀਆਰ 569 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਨਿਊ ਕੈਸਲ ਅਪੋਨ ਟਾਇਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਅਬੌਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਿਵੀਸੈਕਸ਼ਨ, **[2011] ਯੂਕੇਯੂਟੀ 185;** ਰੇਚਨਗਸ਼ੋਫ ਬਨਾਮ ਓਸਟੇਰੀਚਿਸ਼ਰ ਰੰਡਫੰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਸੀ -465/00;** ਕੋਕੋ ਬਨਾਮ ਕਲਾਰਕ, **[1968] ਐਫਐਸਆਰ 415;** ਗਾਰਟਸਾਈਡ ਬਨਾਮ ਆਊਟਰਾਮ, **(1856) 26 ਐਲਜੇ ਸੀਐਚ (ਐਨਐਸ) 113;** ਫਰੇਜ਼ਰ ਬਨਾਮ ਇਵਾਨਜ਼, **[1969] 1 ਕਿਊਬੀ 349;** ਸਰਵਿਸ ਬਨਾਮ ਪੁਟੇਰਿਲ, **[1968] 1 ਕਿਊਬੀ 396** ਬੇਲੋਫ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੈਸਡਰਾਮ, **[1973] 1 ਆਲ ਈਆਰ 24;** ਲਾਇਨ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਇਵਾਨਜ਼, **[1985] ਕਿਊਬੀ 526;** ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਆਬਜ਼ਰਵਰ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, **[1991] ਏਸੀ 109;** ਕੋਰਸ ਪਾਵੀ ਵ੍ਹਾਈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਬਾਇਰਨ ਬਨਾਮ ਕਸਟਮਜ਼ ਕਲੈਕਟਰ, **(1987) 14 ਐਫਸੀਆਰ 434;** ਸਮਿਥ ਕਲਾਈਨ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ [ਆਸਟਰੇਲੀਆ] ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ, **(1990) 22 ਐਫਸੀਆਰ 73;** ਵੁਡਵਰਡ ਬਨਾਮ ਹਚਿੰਸ, **[1977] 1 ਡਬਲਯੂਐਲਆਰ 760;** ਡਚੇਸ ਆਫ ਅਰਗਿਲ ਬਨਾਮ ਡਿਊਕ ਆਫ ਅਰਗਿਲ, **1967 ਸੀਐਚ 302;** ਮੁਰੇ ਬਨਾਮ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ ਪੀਐਲਸੀ, **[2009] ਸੀਐਚ 481;** ਗੂਗਲ ਸਪੇਨ ਬਨਾਮ ਏਈਪੀਡੀ, **ਸੀ / 131/12;** ਬਾਵੇਰੀਅਨ ਲੇਗਰ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨ, **[2007] ਈਸੀਆਰ II- 4523 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.**

XXXXXX

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1996] 1 ਬੇਨਪਲ। SCR 637	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 9
[1975] 3 SCR 333	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 19
[1982] ਐਸਸੀਆਰ 365	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 19
(2018) 9 ਐਸਸੀਸੀ 40	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 23
[2017] 10 SCR 569	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 41

	ਹੈ	

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10044.

ਮਾਣਯੋਗ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ 24.11.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨੰ. CICWB/ A/2009/00529.

ਨਾਲ

ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 10045/2010, 2683/2010

ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਐਸਜੀ, ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਦੇਬਾਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰੂਕਾ, ਅੰਕੁਰ ਤਲਵਾੜ, #NAME ਐਸ ਮੱਕੜ, ਬੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ।

ਵੈਂਜਾਰਾਨੀ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਐਚ ਪਾਰੇਖ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਪ੍ਰਣਵ ਸਚਦੇਵਾ, ਨੇਹਾ ਰਾਠੀ, ਟੀ ਸੁਧਾਕਰ, ਜਤਿਨ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਵੀ ਐਨ ਰਘੁਪਤੀ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਸੁਨੀਲ ਫਰਨਾਂਡਿਸ, ਸਿਬੋ ਸ਼ੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਨਿਰੰਜਨ ਸਾਹੂ, ਰਾਜਾ ਚੈਟਰਜੀ, ਰੂਨਾ ਭੂਈਆਂ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਰਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਚਨਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਮੇ ਸਲਮਾ, ਪੁਨੀਤ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਰਾਠੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਰਾਠੀ, ਟੀ ਸੁਧਾਕਰ, ਜਤਿਨ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਵੀਐਨ ਰਘੁਪਤੀ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਸੁਨੀਲ ਫਰਨਾਂਡਿਸ, ਸਿਬੋ ਸ਼ੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਨਿਰੰਜਨ ਸਾਹੂ, ਰਾਜਾ ਚੈਟਰਜੀ, ਰੂਨਾ ਭੂਈਆਂ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਰਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਚਨਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਮੇ ਸਲਮਾ, ਪੁਨੀਤ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਮੇ ਸਲਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਨਮ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਰਾਠੀ, ਟੀ ਸੁਧਾਕਰ, ਜਤਿਨ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਸੁਨੀਲ ਫਰਨਾਂਡਿਸ, ਸੀਬੋ ਸ਼ੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਨਿਰੰਜਨ ਸਾਹੂ, ਰਾਜਾ ਚੈਟਰਜੀ, ਰੂਨਾ ਭੂਈਆਂ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਰਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਚਨਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਮੇ ਸਲਮਾ, ਪੁਨੀਤ ਜੈਨ, ਚੰਦਰਲੇਖਾ, ਹਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਨਰੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਲਈ ਐਸਕੇ ਰਾਜਰਾ, ਐਮਪੀ ਵਿਨੋਦ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਨੰਦ ਪਾਂਡੇ, ਸੀਕੇ ਸੁਚਰਿਤਾ, ਭਰਤ ਸਾਂਗਲ, ਅਰੁਣਾ ਮਾਥੁਰ, ਅਵਨੀਸ਼ ਅਰਪੂਥਮ, ਅਨੁਰਾਧਾ ਅਰਪੂਥਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾਜਲੀ ਫਾਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਅਰਪੂਥਮ ਅਰੁਣਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਅਨਿਰੁਧ ਪੀ ਮਾਈ, ਚਿਰਾਗ ਜੈਨ, ਏ. ਸੇਲਵਿਨ ਰਾਜਾ, ਚਾਰੂਦੱਤ ਮਹਿੰਦਰਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਨਿਆ ਰਾਜ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਨਿਆ ਚੌਧਰੀ।

ਪਾਰੇਖ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਯਸ਼ਵਰਧਨ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛਾਬੜਾ, ਸਕਸ਼ਮ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਨੇਹਾ ਕਲੀਤਾ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਪਾਠਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਪਾਠਕ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
463

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ'), ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ (2010 ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10044 ਅਤੇ 10045 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ (2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਗਾਊਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ 'ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ 'ਕਿੰਨਾ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੈ'। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 2005 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ'); ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਆਦਿ।

2. 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10045 ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ **ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ** 6 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ

ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਰਘੁਪਤੀ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਵਕੀਲ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਤਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 05 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਗਲੇਰੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.) ਨੇ 24 ਨਵੰਬਰ, 2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

XXXXXX

3. 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10044 ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ 23 ਜਨਵਰੀ, 2009 ਨੂੰ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਪੂਰੀ ਫਾਈਲ/ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਐਚਐਲ ਦੱਤੂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਏਕੇ ਗਾਂਗੁਲੀ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਰਐਮ ਲੋਢਾ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਏਪੀ ਸ਼ਾਹ, ਜਸਟਿਸ ਏਕੇ ਪਟਨਾਇਕ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਵੀਕੇ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਸੀ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੇ 25 ਫਰਵਰੀ, 2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਤਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 25 ਮਾਰਚ, 2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਗਲੇਰੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੀਆਈਸੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 2009 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 288 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 02 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ **ਹਨ**। ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ **ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ** ਬਨਾਮ **ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 2** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 2009 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 288 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ 12 ਜਨਵਰੀ, 2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ 2009 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 501 ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

---

[1] ਅਲਬਰਟੋ ਅਲੇਮਾਨੋ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ: "ਕਿੰਨਾ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੈ? ਯੂਰਪੀਅਨ ਨਿਆਂਇਕ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ" ਮੀਕਲ ਬੋਬੇਕ (ਸੰਪਾਦਕ) ਯੂਰਪ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ: ਯੂਰਪੀਅਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸਮੀਖਿਆ (ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ 2015) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

4. 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ 10 ਨਵੰਬਰ, 2007 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 30 ਨਵੰਬਰ, 2007 ਦੇ ਆਦੇਸ਼/ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸਨ।

XXXXXX

ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 (3) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੇ 07 ਫਰਵਰੀ, 2008 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 (3) ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਆਈਸੀ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜਿਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 06 ਜਨਵਰੀ, 2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ:

---

2 (1981) Supp SCC 87

"… ਉੱਪਰ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਪੀਆਈਓ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਆਰਟੀਆਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 10 ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਆਦਿ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

5. ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੇ 2009 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 288 ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ

ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 02 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"84. […]

ਕੀ ਸੀਜੇਆਈ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸੀਪੀਆਈਓ ਸੀਜੇਆਈ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਐਕਟ ਸੀਜੇਆਈ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ;

ਜਵਾਬ: ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ ਸੀਜੇਆਈ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਉਹ ਦਫਤਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੀ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 3: ਕੀ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ।

ਜਵਾਬ: ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ।

ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਰੀ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 4: ਜੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ" ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ?

ਜਵਾਬ: ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਹਨ, (ਜੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ) ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਸੀਜੇਆਈ ਅਜਿਹੇ ਐਲਾਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ।

ਰੀ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 5: ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜਵਾਬ: ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਅਤੇ 1999 ਦੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਉਹ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, (ਭਾਵ, ਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ) ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਰੀ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰ. (6) ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ.

ਜਵਾਬ: ਇਹ ਅਟੱਲ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਜੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਇਕਸਾਰ ਮਾਪਦੰਡ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਾਰਮੈਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫਾਰਮ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਐਕਟ, 1978, ਯੂਐਸ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਖੁਲਾਸਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐਕਟ, 2007 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ 1978 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ: (1) ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (2) ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

6. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਪੀਆਈਓ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ 2009 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 501 ਨੂੰ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 12 ਜਨਵਰੀ, 2010 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਡ-ਆਈਡਮ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਸਨ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਵਿਆਪਕ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਥਾਰਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ 'ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਆਪਣੀ ਸੀਪੀਆਈਓ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ "ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਪੀਆਈਓ ਦਾ ਦਫਤਰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ" (ਭਾਵ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਘਾਟ' ਜਾਂ 'ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ' ਕਾਰਨ 'ਅਸਮਰੱਥਤਾ' ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ:

"(1) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੇ) ਤਹਿਤ ਕੋਈ "ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਸੀ?

(2) ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (1) ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਨੂੰ ਆਪਣੀ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ" ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ?

(3) ਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ?

XXXXXX

ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"116. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਖੁਲਾਸੇ

ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸੂਚਨਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ "ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ 26 ਨਵੰਬਰ, 2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"12. ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

XXXXXX

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਸਿਰਫ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

8. ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"1. ਕੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ?

2. ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਿਰਾਵਟ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਾਏ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

3. ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ?

9. ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਕੇ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ 'ਜਨਤਕ ਬਹਿਸ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਇਨਸੂਲੇਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ, ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤੋਂ 11 ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਬਾਹਰੀ, ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

XXXXXX

ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ **ਰੇ ਕੋ ਦੇ ਅਸਟੇਟ ਏਬਰਟ ਐਟ ਅਲ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਐਟ ਅਲ** 3**, ਭੂਦਨ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਅਦਰ ਬਨਾਮ ਨਬੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ**4**, ਕੈਲਾਸ਼ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਜੈ ਰਾਮ** 5 **ਅਤੇ ਡੋਲਫਸ ਮੀਗ ਐਟ ਕੰਪੈਗਨੀ ਐੱਸਏ ਬਨਾਮ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਗਲੈਂਡ**6 **'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।** ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੮ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਅਤੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ **ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ** 7 ਅਤੇ **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾਪਣ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਖੁਲਾਸਾ, ਨਾ ਕਿ ਗੁਪਤਤਾ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ. ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ

ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਕੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

XXXXXX

ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਜ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਕੇ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ **ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਜਯੰਤੀਲਾਲ ਐਨ ਮਿਸਤਰੀ 9 ਵਿੱਚ** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ, ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

---

[3] 33 Cal.2d 502

[4] 1969 (2) ਐਸਸੀਸੀ 481

[5] 1973 (1) SCC 527
[6] (1950) 2 ਸਾਰੇ ਈ.ਆਰ. 611
[7] (1975) 4 ਐਸਸੀਸੀ 428

10. ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿੰਦੂ-ਵਾਰ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 1 (12 ਜਨਵਰੀ, 2010 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 501 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੁਕਤਾ ਨੰਬਰ 1: ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਹਨ?

11. 'ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ' ਅਤੇ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਈ) ਅਤੇ (ਐਚ) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"(ਈ) "ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ-

(i) ਲੋਕ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਮੈਨ;

XXXXXX

(ii) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ;

(iii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜੱਜ;

(iv) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਗਠਿਤ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ;

(v) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ;

XX XX XX

---

[8] (2011) 8 ਐਸਸੀਸੀ 497

[9] (2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 525

(ਜ) "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ-

(ਏ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ;

(ਅ) ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ;

(c) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ;

(ਡੀ) ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ-

(i) ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ, ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ;

(ii) ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜੋ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ;

12. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਕੋਈ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। **ਥਲਾਪਲਮ ਸਰਵਿਸ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 10 ਵਿੱਚ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"30. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਆਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਅਧੀਨ "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੀ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਐਚ) ਵਿੱਚ "ਸਾਧਨ" ਅਤੇ "ਸ਼ਾਮਲ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ "ਮਤਲਬ" ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ "ਸ਼ਾਮਲ" ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ "ਸਾਧਨ" ਅਤੇ "ਸ਼ਾਮਲ" ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡੀਡੀਏ ਬਨਾਮ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ (ਪੈਰਾ 25 ਤੋਂ 28 ਵਿੱਚ) ਵਿੱਚ "ਸਾਧਨ" ਅਤੇ "ਸ਼ਾਮਲ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ◌ਾ◌ੰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ.

---

[10] (2013) 16 ਐਸਸੀਸੀ 82

31. ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਐਚ) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ:

(1) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ,

(2) ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਗਠਿਤ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ,

(3) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਗਠਿਤ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ, ਅਤੇ

(4) ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਗਠਿਤ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ।

13. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਬਹਿਸ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੱਕ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਚ) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

14. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਜੋ ਇੱਕ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਦਫਤਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ, ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ' ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜ ਮਿਲ ਕੇ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ. ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੀਪੀਆਈਓ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਪੀਆਈਓ ਜਾਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ

ਪਵੇਗਾ ਜਦੋਂ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦੂਜੇ ਦੇ 'ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ' ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ. ਇਸ ਨਾਲ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਥਾ, ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਇਕ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦਾ ਦਫਤਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ।

15. ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 214 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 216 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਹੋਣਗੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

<u>ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 2:</u> ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

16. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਐਫ), (ਆਈ) ਅਤੇ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਜਾਣਕਾਰੀ', 'ਰਿਕਾਰਡ' ਅਤੇ 'ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਸ਼ਬਦ ◌ਾ◌ਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"(ਚ) "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਮੈਮੋ, ਈ-ਮੇਲ, ਰਾਏ, ਸਲਾਹ, ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼, ਸਰਕੂਲਰ, ਆਦੇਸ਼, ਲੌਗਬੁੱਕ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਕਾਗਜ਼, ਨਮੂਨੇ, ਮਾਡਲ, ਕਿਸੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਡਾਟਾ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

XX XX XX

<u>XXXXXX</u>

(i) "ਰਿਕਾਰਡ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-

(ਏ) ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਫਾਈਲ;

(ਅ) ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਈਕਰੋਫਿਲਮ, ਮਾਈਕ੍ਰੋਫਿਕ ਅਤੇ ਫੈਕਸੀਮਾਈਲ ਕਾਪੀ;

(c) ਅਜਿਹੀ ਮਾਈਕਰੋਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਚਿੱਤਰ ਜਾਂ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ (ਭਾਵੇਂ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ); ਅਤੇ

(d) ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ;

(ਜ) "ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(i) ਕੰਮ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ;

(ii) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨੋਟ, ਐਕਸਟਰੈਕਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਲੈਣਾ;

(iii) ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣਾ;

(iv) ਡਿਸਕਟਾਂ, ਫਲਾਪੀਆਂ, ਟੇਪਾਂ, ਵੀਡੀਓ ਕੈਸੇਟਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੋਡ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟਆਊਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

17. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ (ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ), ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਈਮੇਲ, ਮੈਮੋ,

ਸਲਾਹ, ਲੌਗਬੁੱਕ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਕਾਗਜ਼, ਨਮੂਨੇ, ਮਾਡਲ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਡਾਟਾ ਸਮੱਗਰੀ, ਆਦਿ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ 'ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਨੂੰ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ 'ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਖਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਲੋੜ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

18. ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ'। ਵਾਰਟਨ ਦੇ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕੋਨ, 15 ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਲਡ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ; ਆਪਣੇ ਵਾਂਗ ਰੱਖੋ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਬਲੈਕ ਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 6 ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 'ਹੋਲਡ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਰਥ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗੇ; ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣਾ, ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ। ਸ਼ਬਦ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ. ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ

ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ, 1923 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2211 ਦੀ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 22 ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਜਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੀ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ - "ਜਿਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ", ਭਾਵ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ/ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜਾਂ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਇੱਕ ਕੁੰਜੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਆਂ / ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ / ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਉਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: "22. ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੋ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ, 1923 (1923 ਦਾ 19) ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

20. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ 2009 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 501 ਵਿੱਚ 12 ਜਨਵਰੀ, 2010 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਫਿਲਿਪ ਕੋਪਲ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ' (ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਥਾਮਸਨ, ਸਵੀਟ ਐਂਡ ਮੈਕਸਵੈਲ 2007) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਐਕਟ, 2000 (ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

"ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ "ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ" ਹੈ

ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਐਕਟ 2000 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ "ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ" ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਐਕਟ ਨੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ (ਹੇਠਾਂ ਪੈਰਾ 9-009 ਦੇਖੋ), ਸ਼ਬਦ "ਹੋਲਡ" ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ.

ਜਾਣਕਾਰੀ:

- ਭਾਵ, ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ;

XXXXXX

- ਇਹ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

- ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

- ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ "ਸੰਬੰਧਿਤ" ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਉਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ "ਰੱਖਣ" ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. …"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ;

---

[12] ਇਹ ਵੀ ਦੇਖੋ, ਫਿਲਿਪ ਕੋਪਲ, 'ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਰਾਈਟਸ' (ਚੌਥਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਹਾਰਟ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ 2014) ਪੰਨਾ 361-62

59. ਇਸ ਲਈ, ਕੋਪਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਹੋਲਡ" ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ. ਬੀਲਿੰਗ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਚੈਟਲ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਰੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ (ਦੇਖੋ

ਨਿਊਮੈਨ ਬਨਾਮ ਬੋਰਨ ਅਤੇ ਹੋਲਿੰਗਸਵਰਥ (1915) 31 ਟੀ.ਐਲ.ਆਰ. 209). ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ, ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਉਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ...

ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਬਦ "ਹੋਲਡ" ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਚਿਤ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ.[13]

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.] 485

21. **ਖਾਨਪੁਰਮ ਗੰਡਈਆ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ**[14] **ਕੇਸ ਵਿੱਚ**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ:

“10. […] ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੈ।

xx xx xx

12. [...] ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। …"

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਆਦਿੱਤਿਆ **ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ** , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

59. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਨ:

(i) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਹਰੇਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)।

(ii) ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ (ਭਾਵ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ)।

---

[13] ਨਿਊ ਕੈਸਲ ਅਪੋਨ ਟਾਇਨ ਬਨਾਮ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਅਬੌਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਿਵੀਸੈਕਸ਼ਨ ਲਈ, [2011] ਯੂਕੇਯੂਟੀ 185 ਏਏਏਸੀ

[14] (2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ 1

(iii) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ। ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਸਤਾਰਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 4 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

22. 'ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ' ਅਤੇ 'ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ

ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

23. ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਥਲਾਪਾਲਮ ਸਰਵਿਸ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ **(ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ 'ਸੂਚਨਾ' ਅਤੇ 'ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ:

---

[15] ਦੇਖੋ 'ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ' (2011) 8 ਐਸਸੀਸੀ 497

XXXXXX

"63. ਧਾਰਾ 8 ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ, ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇ. ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹੁੰਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜੇ ਨਿੱਜੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਲਮਸਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭਿਅਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ.

xx xx xx

67. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਹੈ। ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ. ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਸਿਰਫ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ" ਜਾਂ "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ" ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਛੋਟ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ

ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨਿੱਜੀ ਖਾਤੇ ਦੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਮੰਗ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਰਥਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

68. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੁਆਰਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

<u>ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 3</u>: ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8, 9, 10 ਅਤੇ 11

24. ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲ ਸ਼ਾਸਨ, ਸੀਮਤ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਵਿਭਿੰਨ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਕੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਵਧੇਰੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਕਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ:

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਸੰਚਾਲਨ, ਸੀਮਤ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ;

XX XX XX

25. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤੋਂ 11 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

8. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ,

(ਏ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ, ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਰਣਨੀਤਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ;

(ਅ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ਸੀ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ;

(ਡੀ) ਵਪਾਰਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਪਾਰਕ ਭੇਤ ਜਾਂ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ;

XXXXXX

(ਈ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ਚ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ;

(ਜੀ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ਜ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰੇ;

(i) ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਸਕੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਸਮੇਤ ਕੈਬਨਿਟ ਕਾਗਜ਼:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਜ) ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ, 1923 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ।

XXXXXX

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਸੀ) ਅਤੇ (ਆਈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ, ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਹੈ, ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਪਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਆਮ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 (1) 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਪਵਾਦ ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਦੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਭਾਵ, 'ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ', ਸਿਵਾਏ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

26. ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ), (ਐਫ), (ਜੀ), (ਐਚ) ਅਤੇ (ਆਈ), ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਡੀ), (ਈ) ਅਤੇ (ਜੇ)। ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਬੰਦੀ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਪੀਆਈਓ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ), (ਐਫ), (ਜੀ), (ਐਚ) ਅਤੇ (ਆਈ) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ.

[16] ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 'ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ' ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (v) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (e) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਵਿਗਾੜ' ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹਨ।

XXXXXX

27. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ, 1923 ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 8 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਖਤਿਆਰੀ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 (2) ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 (2) ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਾਂ ਨਿਆਂਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਪੀਆਈਓ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੀਆਈਓ ਦਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਅਧੀਨ ਛੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੀਆਈਓ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਪੀਆਈਓ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੈ।

28. ਧਾਰਾ 9 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ

ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ।

29. ਧਾਰਾ 10 ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

(1) ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ।

30. ਸੈਕਸ਼ਨ 11, ਜੋ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

XXXXXX

11. (1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ

ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਭੇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਚਾਲੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗਾ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ।

XXXXXX

31. ਵਰਤਮਾਨ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਆਦਿੱਤਿਆ **ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ** (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤੋਂ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

61. ਕੁਝ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ, ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਸੰਕੀਰਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਿਆਉਣਾ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ, ਅਸਲ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੁਸ਼ਲ ਸੰਚਾਲਨ, ਸੀਮਤ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ. ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਪਹਿਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 8, 9, 10 ਅਤੇ 11 ਦੂਜੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 8 ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਵਸਥਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

62. ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਈ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਨਾ ਕਰੇ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਸੰਚਾਲਨ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਸੀਮਤ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ), ਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ

ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗਿਣਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਐਕਟ, ਯਾਨੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।

XXXXXX

ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਉਸਾਰੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਪਹੁੰਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ।

63. ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਉਪਲਬਧ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ" ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਅੰਕੜਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ, ਜਾਂ ਸਾਰਾਂ, ਜਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਕਟ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ

ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ "ਸਲਾਹ" ਜਾਂ "ਰਾਏ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ "ਰਾਏ" ਜਾਂ "ਸਲਾਹ" ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਵਿੱਚ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ "ਰਾਏ" ਜਾਂ "ਸਲਾਹ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਇੱਕ ਜਨਸੰਪਰਕ ਅਭਿਆਸ ਵਜੋਂ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ, ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਏ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ. ਪਰ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਉਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਪੈਰਾ 63 ਨੂੰ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਆਦਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ. ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਈ) ਅਤੇ (ਜੇ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

<u>ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 3 (ਏ):</u> ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ)

<u>XXXXXX</u>

496 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

32. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ **ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ:

"39. "ਭਰੋਸੇਯੋਗ" ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਨੇਕ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਦਿਖਾਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਦੂਸਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਜਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਲਾਭਪਾਤਰੀ) ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ (ਆਂ) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ (ਭਰੋਸੇਯੋਗ) ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ (ਲਾਭਪਾਤਰੀ) ਲਈ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ। ਜੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ, ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

40. ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ: ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ. ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਭੇਤ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਚ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਜੋਂ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਕੰਮ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

41. ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ "ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਸਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਟਰੱਸਟੀ, ਕਿਸੇ ਨਾਬਾਲਗ/ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ/ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਾਪੇ, ਕਿਸੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਨਰਸ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਏਜੰਟ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲ, ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕਿਸੇ ਲੇਗੇਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਐਲਆਈਐਸ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ, ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀਆਂ ਉੱਤਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਵਿਚਾਲੇ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਸੰਸਥਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਨੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀਆਂ ਉੱਤਰ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀਆਂ ਉੱਤਰ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉੱਤਰ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰੇ, ਭਾਵ, ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ।

XXXXXX

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ), ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਧਾਰਾ 11, ਇਕ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਕੇ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਪੂਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਦੋਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ.

33. **ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਐਡਵਾਂਸਡ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕੋਨ, ਤੀਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨ, 2005 ਵਿੱਚ 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“57. [...] ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ[ਸੋਧੋ] - ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: (1) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੇ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, (2) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, (3) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇ, ਜਾਂ (4) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਗਾਹਕ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਬ੍ਰੋਕਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਨਾਲ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਕੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ:

“58. [...] (i) ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ - ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। 'ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮਝਦਾਰ ਸੰਭਾਵਨਾ' ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(ii) ਕੋਈ ਮੁਨਾਫਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ - ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ, ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(iii) ਅਣਵੰਡੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਿਯਮ - ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਣਵੰਡੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦਾ ਕਰਤੱਵ ਦੂਜੇ ਗਾਹਕ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦੇ ਕਰਤੱਵ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਰਜ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗਾਹਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

XXXXXX

(iv) ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਕਰਤੱਵ - ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

34. ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਸਮੀ, ਗੈਰ ਰਸਮੀ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਇੱਛੁਕ ਹੋਣ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ. ਚਾਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿਚ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਨਿਰਭਰਤਾ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੀ ਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ 'ਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਰੋਸੇਮੰਦ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਥੋਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ ਨਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ. ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਸੰਬੰਧ ਜਾਂ ਕਰਤੱਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰੁਟੀਨ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਅਤੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨੂੰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵੈ-ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ, ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਖਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਦੇਖੋ - ਕਾਰਡੋਜ਼ੋ ਦੀ ਰਾਏ, ਜੇ ਇਨ **ਮੇਨਹਾਰਡ** ਬਨਾਮ **ਸੈਲਮਨ 17**}. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਤੀਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਗੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ

ਨਾਲ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ, ਭਾਵ ਲਾਭਪਾਤਰੀ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ.

XXXXXX

ਫ਼ੀਡਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੀ ਨੈਤਿਕ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੈਣ-ਦੇਣ (ਲੈਣ-ਦੇਣ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਉੱਚ ੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਂ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉੱਤਮ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

---

[17] (1928) 164 ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ 545, 546

35. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਯਮ / ਕੋਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੰਬੰਧ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਟੈਸਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਵੇਗਾ।

<u>ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 3</u> (ਬੀ): ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਗੁਪਤਤਾ

36. ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਨਿੱਜਤਾ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ, ਜੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਇਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਧਾਰਾ 11 'ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ... ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

37. ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਉਪਾਅ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਗੁਪਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਅਸਲ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰਤੱਵ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

XXXXXX

ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਗੁਪਤਤਾ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।18 ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੇਰਵੇ, ਸੰਚਾਰ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਗੁਪਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਗੁਪਤਤਾ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਗੁਪਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਨੇ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਨੇ ਗੁਪਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਨ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਸ਼ਾਸਤਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ, ਨੇ ਗੁਪਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਤਿੰਨ ਤੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ - (ਓ) ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; (ਅ) ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (c) ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਤੋਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਦੇਖੋ **ਕੋਕੋ ਬਨਾਮ ਏਐਨ ਕਲਾਰਕ (ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼) ਲਿਮਟਿਡ।[19]).** "ਨਕਲੀ" [20] ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਚੀਵੇਲੀ ਦੇ ਲਾਰਡ ਗੋਫ ਦੁਆਰਾ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਗਾਰਡੀਅਨ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰ ਲਿਮਟਿਡ **(ਨੰਬਰ 2)**21 ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:

"ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ... ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਨੋਟਿਸ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਹਿਮਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

[18] ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਿੰਸ ਅਲਬਰਟ ਬਨਾਮ ਸਟ੍ਰੇਂਜ, (1849) 1 ਮੈਕ.&ਜੀ 25, ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਓਲੀਵਰ ਆਫ ਏਲਮਰਟਨ, ਸਪਾਈਕੈਚਰ: ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ,

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ (1989) 23 (4), 407 [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਲਿਪ ਕੋਪਲ, ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਰਾਈਟਸ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ (ਚੌਥਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਹਾਰਟ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ 2014)] ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ]।

[19] [1969] RPC 41

[20] ਕੈਂਪਬੈਲ ਬਨਾਮ ਮਿਰਰ ਗਰੁੱਪ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (2004) ਯੂਕੇਐਚਐਲ 22

[21] (1990) 1 ਏਸੀ 109

XXXXXX

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਾਰਡ ਗੋਫ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਗੁਪਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਫਰਜ਼' ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਗਿਆਨ / ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਪਤਤਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵੈ-ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤੱਥ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸਮਝੇ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ.

38. ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇ ਇਸਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਗ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਚੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਹੈ. ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਜੋ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਫਰਜ਼ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਲੋਕ (ਦੇਖੋ - ਡਗਲਸ ਬਨਾਮ ਹੈਲੋ ਵਿੱਚ ਸੇਡਲੀ ਐਲਜੇ ! **ਲਿਮਟਿਡ 22). ਪੀਜੇਐਸ ਬਨਾਮ ਨਿਊਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ 23 ਵਿੱਚ,** ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਗੁਪਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ,

ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਘੁਸਪੈਠ ਹੈ. ਗੁਪਤਤਾ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੈ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਿਉਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਇਕੱਲੇ ਗੁਪਤਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ. ਇਹ ਅੰਤਰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਅਤੇ 11 ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

---

22 (2001) QB 967
23 (2016) ਯੂਕੇਐਸਸੀ 26

39. **ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਬਨਾਮ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ 24** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਬਨਾਮ ਮਿਲਰ 25 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ **ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ "ਸਵੈਇੱਛਤ" ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਤੇ 'ਮਿਲਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:**

"48. ... (ਓ) ਮਿਲਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ

(i) ਮਿਲਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਟ੍ਰਾਈਬ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ (ਦੇਖੋ ਪੰਨਾ 1391) ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ "ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਰੁਝਾਨ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬਜਾਏ

ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ "ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਬਕਾਇਆ, ਆਮਦਨ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਅਤੇ ਐਡਰੈੱਸ ਬੁੱਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਾਂਗੇ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ 'ਮੱਥੇ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਬੰਪਰ ਸਟਿੱਕਰ' 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

XXXXXX

ਉਹ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਲਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ "ਨਿੱਜਤਾ" ਨੂੰ "ਗੁਪਤਤਾ" ਨਾਲ ਉਲਝਾਇਆ ਅਤੇ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਭੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਗੁਪਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਈ ਚੁਣਦਾ ਹੈ"। ਸਾਡੇ ਚੈੱਕ ਸਿਰਫ ਸਮਝੌਤੇ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਚਿੱਠੀ ਪੋਸਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬਹੁਤ ਜੋਖਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਗਲਤ ਸਿੱਟਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਬੀਲੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ (ਪੰਨਾ 1392):

---

24 (2005) 1 ਐਸਸੀਸੀ 496
25 425 ਯੂਐਸ 435 (1976)

"ਫਿਰ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਜੋਖਮ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ, ਵਿਹਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਸਭ ਤੋਂ ਵਚਨਬੱਧ - ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਵਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਚਨਬੱਧ - ਹਰਮਿਟ ਬਿਨਾਂ ਟੈਲੀਫੋਨ, ਬਿਨਾਂ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਡਾਕ ਦੇ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੋਹਰ ਚਾਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਿੱਠੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੌੜੀ ਗੋਲੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕੀਮਤ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਉਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ (ਪੰਨਾ 1400):

"ਸਾਡੇ ਸੂਚਨਾ-ਸੰਘਣੇ ਤਕਨੀਕੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਜੀਉਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਛੱਡਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਅਣਗਿਣਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀਆਂ, ਫਾਈਲਾਂ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਛੱਡਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਚੌਦਵੀਂ ਸੋਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਇਹ ਉਸ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਵੈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾਤਮਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(ii) ਪ੍ਰੋ. ਯੇਲ ਕਮਿਸਰ (ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਬੀਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) (ਪੰਨਾ 1392) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ 'ਜੋਖਮ ਧਾਰਨ' ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਕਾਰਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਗੀਆਂ, ਉਹ ਹੈ ਸਖਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਹੈ। … "

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1978 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ 'ਮਿਲਰ' ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

40. ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ **ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧੀਆਂ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ,

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਖ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜਤਾ, ਪਰਿਵਾਰ, ਘਰ ਜਾਂ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਫੈਸਲਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹਮਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

41. **ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ (ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ) ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਰਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਕਸੌਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ (ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇਜੇ) ਦੇ ਦੋ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਨੁਪਾਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰੀਰਕ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਧਾਰਾ 21 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) (ਏ) ਤੋਂ (ਸੀ), 20 (3), 21 ਅਤੇ 25 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੈਮੂਅਲ ਵਾਰੇਨ ਅਤੇ ਲੂਈ ਡੀ ਬ੍ਰਾਂਡੀਸ ਦੁਆਰਾ 'ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ / ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

XXXXXX

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ. ਉਪਰੋਕਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਝੂਠ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਬਲਕਿ ਕੁਝ ਸੱਚਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

---

[26] (2017) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1

623. ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾ ਸਿਰਫ ਝੂਠ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਲਕਿ ਕੁਝ ਸੱਚਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪਾਖੰਡ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। 27

42. ਪਰਦੇਦਾਰੀ, ਇਹ **ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਘੁਸਪੈਠ-ਮੁਕਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ. ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਲੋੜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ - (i) ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ (ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ); (ii) ਲੋੜ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਅਨੁਪਾਤ, ਜੋ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ. ਤੀਜੀ ਲੋੜ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਾਂਗੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ

ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਅਤੇ 11 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ ਜੋ ਗੁਪਤ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਜਦੋਂ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

43. ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਗੁੰਮਨਾਮੀ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। **ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ **ਸਪੈਂਸਰ ਬਨਾਮ ਆਰ.28 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ** ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਨ: ਗੁਪਤਤਾ ਵਜੋਂ ਪਰਦੇਦਾਰੀ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਜੋਂ ਪਰਦੇਦਾਰੀ, ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਵਜੋਂ ਪਰਦੇਦਾਰੀ, ਨਿਰੀਖਣ:

---

[27] ਡੈਨੀਅਲ ਸੋਲੋਵ: "10 ਕਾਰਨ ਕਿਉਂ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ" 20 ਜਨਵਰੀ 2014 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ https://www.teachprivacy.com/10-reasons-privacy-matters/ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.] 507

“214. […] ਗੁਪਤਤਾ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਹਿੱਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ.

[…] ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਕਸਰ ਆਨਲਾਈਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਾਲੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਮਝ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਗੁੰਮਨਾਮ

ਹੋਣਗੀਆਂ. ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਆਈਐਸਪੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

44. **ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਪੈਂਸਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ 1982 ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਚਾਰਟਰ ਆਫ ਰਾਈਟਸ ਐਂਡ ਫ੍ਰੀਡਮਜ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ "ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ" ਲਈ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਸੰਤੁਲਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦੋਸਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਡਾਟਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ..."

XXXXXX

45. ਜੈਫਰੀ ਐਮ ਸਕੋਪੇਕ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ 'ਗੁਪਤਤਾ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦਾਂ' ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਗੁੰਮਨਾਮੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਪਤਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਲੁਕਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ

ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਆਬਾਦੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ/ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ।

---

[28] 2014 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕੈਨ ਐਸਸੀ 34: (2014) 2 ਐਸਸੀਆਰ 212: 2014 ਐਸਸੀਸੀ 43

[ਪੋਸਨਰ] , "ਪਰਦੇਦਾਰੀ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ", ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ (2008), ਭਾਗ 75, 251.

[30] ਵਰਜੀਨੀਆ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ (2015), ਭਾਗ 101, ਪੰਨਾ 691-762 ਤੇ.

46. ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ/ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ।

47. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤਰ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਛੋਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਜਨਤਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

48. ਬਲੈਕ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 8ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਨਿੱਜੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ

ਉਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ'। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੋਲਿਨਜ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਨਿੱਜੀ' ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"1. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ।

2. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ, ਇਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਦਿੱਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ.

3. ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ।

4. ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ.

5. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ।

XXXXXX

6. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੇਤੰਨ ਜੀਵ ਦੇ ਗੁਣ ਹੋਣਾ।

7. ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ।

8. ਵਿਆਕਰਣ ਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਜਾਂ ਦਰਸਾਉਣਾ।

9. ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ (ਕਾਨੂੰਨ) ਦੀ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ। 10. ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ (ਕਾਨੂੰਨ) ਦੀ ਇੱਕ ਚੀਜ਼।

49. **ਪੇਕ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ 31 ਵਿੱਚ,** ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਸੰਪੂਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਨਸਲੀ, ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਜਿਨਸੀ ਵਿਵਹਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ; ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਚਿੱਤਰ. ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2018 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

50. ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਲੇਨਾਹ ਗੇਮ ਮੀਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ **ਗਲੀਸਨ ਸੀਜੇ** ਨੇ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਸੀ:

"ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਉਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕੋਲ ਜਨਤਕ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮਾਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਲਦਾ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਹਤ, ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ, ਜਾਂ ਵਿੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਨਾ ਆਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਣਦੇਖੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਲੋੜ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਆਮ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵਾਲੇ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਿਹਾਰਕ ਟੈਸਟ ਹੈ।

---

[31] (2003) EMLR 15

[32] (2001) 185 ALR 1

51. ਇਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਕਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਂਪਬੈਲ **ਬਨਾਮ ਮਿਰਰ ਗਰੁੱਪ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ**[33] ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਗਹੈਡ ਦੇ ਲਾਰਡ ਹੋਪ ਨੇ ਅੱਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 'ਪਰਦੇਦਾਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਜੋ - (ਏ) ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ (ਅ) ਜਨਤਾ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ. **ਕੈਂਪਬੈਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੇਲੋੜੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਆਮ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਆਦਮੀ ਲਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਕੁਝ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਜਿਸ ਮਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਠਕ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜੋ** ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ / ਪ੍ਰਸਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

52. **ਡਗਲਸ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਗੁਪਤਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਸਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

53. ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੈਰਾ 47 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ"

ਜਿਸਦਾ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵ, ਜਿਸਦਾ ਜਨਤਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ.

XXXXXX

54. **गिरीश़ रामचंदर देश़पांडे बनाम केंदरी सूचना कमिश़नर अते होर 34** केस विॱच बिनैकार ने आपणे मालक तों सरकारी करमचारी नूं दिॱते गए सारे मैमो, कारन दॱसो नोटिस अते निंदा/सज़ा दीआं कापीआं अते उस दी चॱल/अचॱल जाइदाद, निवेश़, करज़े अते विॱती संसथावां तों उधार लैण दा वेरवा, करमचारी दुआरा आपणे पुॱतर दे विआह समें आपणे परिवारक मैंबरां अते रिश़तेदारां तों सवीकार कीते तोहफ़िआं दा वेरवा मंगिआ सी। इस संदरभ विॱच, इह देखिआ गिआ सी:

---

[33] (2004) ਯੂਕੇਐਚਐਲ 22

[34] (2013) 1 ਐਸਸੀਸੀ 212

"12. असीं सीआईसी अते हेठां दीआं अदालतां नाल सहिमत हां कि पटीश़नकरता दुआरा मंगे गए वेरवे जिवें कि तीजे उॱतरदाता नूं जारी कीते गए सारे मैमो दीआं कापीआं, कारन दॱसो नोटिस अते निंदा/ सज़ा दे आदेश़ आदि आरटीआई ऐकट दी धारा 8 (1) दी धारा (जे) विॱच परिभाश़ित निॱजी

ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲੂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ. ਬੇਸ਼ਕ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

13. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹਨ ਜੋ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

55. **ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੀਐਸ ਸ਼ਿਆਮ ਅਤੇ ਹੋਰ** [35] ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰੱਕੀ, ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਤਬਾਦਲਾ ਪੱਤਰ ਪੋਸਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਦਿ। ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

---

[35] (2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 426

XXXXXX

56. **ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ 36** ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ (ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੀ ਹੈ) ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਨਿੱਜੀ' ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ।

57. **ਆਰ ਕੇ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 37** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਕਸਟਮ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਏਸੀਆਰ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਏਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੧ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿੱਤ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

58. ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ (ਸੁਪਰਾ) **ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ** ਹੈ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 32 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਜਿਸਦੇ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰੇ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਹ

ਵਿਆਖਿਆ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।

59. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ, ਪਤਾ, ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕ, ਗ੍ਰੇਡ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਸ਼ੀਟਾਂ ਸਮੇਤ ਨਿੱਜੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਏਸੀਆਰ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਾਰੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਨ.

XXXXXX

ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡ, ਇਲਾਜ, ਦਵਾਈ ਦੀ ਚੋਣ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ, ਜਾਇਦਾਦ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ, ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ, ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਚੀ ਸੰਕੇਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

---

[36] (2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 634

[37] (2013) 14 ਐਸਸੀਸੀ 794

60. **ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 38** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ:

"12. ਧਾਰਾ 11 (1), (2), (3) ਅਤੇ (4) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਪੀਆਈਓ / ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਖੌਤੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਥ ਖੰਨਾ ਬਨਾਮ **ਸੀਆਈਟੀ**, (2004) 9 ਐਸਸੀਸੀ 686; ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਬੀ **ਪ੍ਰੇਮਾਨੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਕੋਈਕਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।**

13. ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ, ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੀਆਈਓ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਜਾਂ "ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਂ" ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਗੁਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਆਦਿ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ

ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅੰਕ, ਬੀਪੀਐਲ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਆਦਿ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਜਾਂ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਸੂਚੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਅਤੇ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ / ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਡਾਕਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਨੁਸਖੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਧਾਰਾ 11 (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" ਨੂੰ "ਅਤੇ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਬੀਪੀਐਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬੀਪੀਐਲ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ, ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਧਾਰਾ 11 (1) ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

---

[38] ਏਆਈਆਰ 2012 ਦਿੱਲੀ 29

XXXXXX

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੋ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੇ ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

61. ਅਸੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਠੋਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੀਆਈਓ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੀਆਈਓ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 (1) ਦਾ ਪਰਵੀਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਭੇਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਭੇਤ, ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਸਮਝੀ ਗਈ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਗੁਪਤਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ◌ਾ◌ਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਦਲੇ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਫਤ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਤਿੰਨ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ. ਪਹਿਲਾ ਅਪਵਾਦ ਅਧਰਮ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਤੀਜਾ, ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਜਨਤਕ ਚਿੰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੧ (੧) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣਗੇ।

XXXXXX

62. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਿੰਨ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਐਨ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਨਾਗਰਿਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 (1) ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਤੀਜੀ ਧਿਰ

ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

63. ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਾਰੇ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਗੁਪਤ/ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੰਤਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਟਾਰਨੀ **ਜਨਰਲ (ਯੂਕੇ)** ਬਨਾਮ **ਹੈਨਮੈਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ 39** ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"[…] ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਨਿੱਜੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਲੋਂ ਇੰਨਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਜਾਇਦਾਦ, ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ. ਨਿੱਜੀ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ... (ਜਦੋਂ ਕਿ) ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਉਹ ਮਾਪਦੰਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕੁਇਟੀ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੁਪਤ ਹੈ।

---

[39] (1987) 10 ਐਨਐਸਡਬਲਯੂਐਲਆਰ 86 ਤੇ 191.

XXXXXX

ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ **ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਜੌਨ ਫੇਅਰਫੈਕਸ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ 40 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ:**

"ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਕੁਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ: ਇਸ ਨੂੰ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ?

ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ, ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਕੁਇਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਕੁਇਟੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਸ਼ਮੇ ਨਾਲ ਵੇਖੇਗੀ।

ਇਹ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਲਈ ਉਜਾਗਰ ਕਰੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਲਈ ਉਜਾਗਰ ਕਰੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਕਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਫਿਰ ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਦ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣਗੇ, ਤਾਂ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ.

ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

---

[40] (1980) 147 CLR 39 ਤੇ 51.

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ [ਦੇਖੋ **ਕੋਕੋ** (ਸੁਪਰਾ), **ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਜੋਨਾਥਨ ਕੇਪ ਲਿਮਟਿਡ।**[41]**]। ਗਾਰਡੀਅਨ ਅਖਬਾਰਾਂ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਕਿੰਕੇਲ ਦੇ ਲਾਰਡ ਕੀਥ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਊਨ ਦੇ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾ ਕੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਖੁਫੀਆ ਭੇਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕ੍ਰਾਊਨ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕੋਈ

ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੁਆਰਾ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕ੍ਰਾਊਨ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ. ਇਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕ੍ਰਾਊਨ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕ੍ਰਾਊਨ ਨੌਕਰ ਖੁਦ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕ੍ਰਾਊਨ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਮ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

64. **ਆਰ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 42** ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ ਵਿੱਚ **ਐਸਪੀ ਗੁਪਤਾ** (ਸੁਪਰਾ) (ਪਹਿਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਕੇਸ) ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦਰਮਿਆਨ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਸੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠੇ ਸਨ:

---

[41] [1976] QB 752

[42] (1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 119

XXXXXX

“41. [...] ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ

ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੱਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਨਿਯਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਥੇ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸਖਤ ਲੋੜ ਮੰਨ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਰ.ਕੇ **. ਜੈਨ** (1993) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 74 (2) ਅਤੇ 75 (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਧਾਰਾ 74 (2) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਸੱਟ ਲੱਗੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ/ਕੈਬਨਿਟ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕੈਬਨਿਟ ਕਾਗਜ਼, ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ; ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XX XX XX

30. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 75 (3) ਅਧੀਨ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ-III ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇਗਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ

ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ "ਉਚਿਤ ਨਿਕਾਸ" ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਾ।"

XXXXXX

ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਾਰਨਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 75 (3) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲਾਜ਼ਮੀਤਾਵਾਂ ਤੋਂ, ਬਲਕਿ ਇਸਦੀ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

34. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਜੋ ਵੀ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾਪਾ, ਹਰ ਦੂਜਾ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖੇਗਾ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“34. [...] ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਮੂਹਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬਹਿਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁੜਵਾ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ, ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਵੀਆਂ ਟੈਕਸ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਪਰ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਕ

ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਜਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੀਕ ਕਰਨਾ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਅਸਧਾਰਨ ਘਟਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

66. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਰਮਾ ਆਇਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ **ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ** ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 43 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXXXX

ਬਰਮਾ ਆਇਲ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੈਂਡੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਉਸ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ, ਉਚਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ' ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ [ਦੇਖੋ - **ਮੱਖਣ ਗੈਸ ਅਤੇ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਹੈਮਰ 44; ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਬਨਾਮ ਵਪਾਰ ਲਈ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ 45; ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਮੰਤਰੀ 46].**

---

[43] [1980] ਏਸੀ 1090

67. ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, **ਆਰ ਕੇ ਜੈਨ** (1993) (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

48. ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੁਪਤਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਏਗਾ ਜੇ ਹਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਉੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਉੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਬੈਕ ਅਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ. ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਅਧਾਰ ਬਣਾਏਗੀ। ਜੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਖੁਲਾਸਾ ਰੁਟੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ◌ਾ◌ੰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਗੁਪਤਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗੀ।

49. ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਜਦੋਂ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਨੀਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ. ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਛੋਟ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਉੱਚ ਨੀਤੀ, ਉੱਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ.

---

[44] 1982 ਏਸੀ 888 (ਐਚ.ਐਲ.)

[45] 1983 2 ਏਸੀ 394 (ਐਚ.ਐਲ.)

[46] 1985 ਏਸੀ 374 (ਐਚ.ਐਲ.)

XXXXXX

54. […] ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਿਕਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢੇ ਅਤੇ ਦਰਸਾਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਗਿਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਸ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜੋ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਭਿਆਸ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ..."

68. ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“55. [...] ਆਰਟੀਕਲ 74 (2) ਰਿਕਾਰਡ ਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਕੁੱਲ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਸਲ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਬਾਰ ਸਲਾਹ ਦੇ ਤੱਥ, ਇਸਦੀ ਹੱਦ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਪਰ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਭਾਵ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਲਾਹ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ. ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਸਲ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਛੋਟ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ।

56. ਅਤੀਤ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਆਧੁਨਿਕ ਰੁਝਾਨ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਰਜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਏਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਧੀਕਤਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਉਸ ਦੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਰੇ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਲਾਹ ਜਾਂ ਰਾਏ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.] 523

ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ, ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਆਮ ਜੀਨਸ ਦੇ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਭਾਵ, ਕੁਸ਼ਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਕਾਜ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹਨ ਪਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਤੋਲਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਕਸਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੁਪਤ ਉਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸੱਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੋਲਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੱਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਭਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ; ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਉਹ ਡਿਗਰੀ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣਗੇ। ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾਂ, ਜੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਖੁਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ, ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ

ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੀ ਆਲੋਚਨਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਵਜੋਂ ਵੇਖੇਗਾ, ਹੁਣ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ।

69. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀਆਈਓ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਨ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ **ਹੈਨਮੈਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ** (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ **ਜੌਨ ਫੇਅਰਫੈਕਸ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ** ਵਿੱਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ "ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਆਮ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। (ਸੁਪਰਾ)।

XXXXXX

70. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਨੂੰਨਸ਼ਾਸਤਰੀ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਕਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧਾਂ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕੂਟਨੀਤਕ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਮਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ, ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧਾਂ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ

ਕੂਟਨੀਤਕ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਭਾਵ, ਕੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਹੈ।

<u>ਨੁਕਤਾ ਨੰਬਰ 4:</u> 'ਲੋਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ

71. **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਸ ਅਤੇ ਹੋਰ** [48] ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਿਰੀਖਣ:

"46. […] ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਵਗਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) ਅਤੇ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

---

[47] ਮਾਈਕਲ ਸ਼ੂਡਸਨ, 'ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਨਾਮ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ: ਅਮਰੀਕੀ ਅਨੁਭਵ' ਗੱਲਬਾਤ (ਮਈ 2015); ਬੂਟ, 'ਵਿਸਲਬਲੋਇੰਗ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ', ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ (2019). ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਈਕਲ ਸ਼ੂਡਸਨ, ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਭਾਰ: ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ, 1945-1975 (ਕੈਮਬ੍ਰਿਜ (ਐਮਏ): ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ 2015).

[48] (2002) 5 ਐਸਸੀਸੀ 294

XXXXXX

(1) ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਵਿੱਚ, ਕਲਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ।

6. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 141 ਅਤੇ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਿਤ ਵੋਟਰ ਹੋਣ, ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਦਵੰਦਵਾਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

72. ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਵਜੋਂ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਰਖ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਟਕਰਾਅ ਟੈਸਟ ਹੈ ਜੋ ਅਕਸਰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਅਧਿਕਾਰ

ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। **ਮੋਸਲੇ ਬਨਾਮ ਨਿਊਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ 49** ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"130… ਇਹ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਨਿੱਜਤਾ ਬਨਾਮ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

XXXXXX

ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਲਈ 'ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ' ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਭੇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ 'ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ' ਸ਼ਬਦ ਤੁਲਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਮਹੱਤਵ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ. ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਸੰਭਵ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁਝ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ, ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਜਾਂ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਇੱਕ ਗਿਣਨਯੋਗ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ.

---

[49] 2008 EWHC 1777 (QB)

73. ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਜਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਦੋਵਾਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਲਨਾ ਛੋਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ, ਭਾਵ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਕੁਝ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਲਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਸਮਝੀ ਗਈ ਤੀਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ 'ਸੰਭਾਵਿਤ' ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ।

74. ਬਿਹਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਹੁਸੈਨ ਅੱਬਾਸ ਰਿਜ਼ਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ**50** **ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ** ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਵਿੱਚ 'ਲੋਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਕਿੱਥੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਲੋਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਜਨਤਾ ਦੀ ਆਮ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.] 527

"23. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੋਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਿੱਜਤਾ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੁਪਤਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ

ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਛੋਟਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ◌ਾ◌ਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਭਰਦੇ ਹਨ।

---

[50] (2012) 13 ਐਸਸੀਸੀ 61

75. ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਨਾ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਜਨਤਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। "ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਜਨਤਾ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ" ਅਤੇ "ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ" ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਨਤਾ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੋਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਕਾਰ, ਸਨਮਾਨ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ.

XXXXXX

76. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼, ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ। ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਲਾਅ ਜਰਨਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਲੇਖ 'ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ: ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਅਨੁਭਵ' ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ, ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਾ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ. ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਯੂਕੇ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 'ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਜਾਣਨਾ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਜਨਤਾ ਲਈ ਸਿਰਫ ਦਿਲਚਸਪ ਸਨ (ਭਾਵ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਨਤਾ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਅਖਬਾਰ ਵੇਚਦੇ ਹਨ, ਪਰ ... ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ)।

ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ; ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ; ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾਪਣ, ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ; ਗ਼ਲਤ ਕੰਮ, ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ; ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ; ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ; ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ।

ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀਆਂ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ: ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ; ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ।

XXXXXX

ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

---

[51] 28 ਅਗਸਤ, 2017 ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ

77. **ਕੈਂਪਬੈਲ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੋਡ ਆਫ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਹੈ:

"1. ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(i) ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨਾ।

(ii) ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ।

(iii) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ...

78. ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਟੱਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਫਰਕ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੰਤੁਲਨ ਲਈ ਹਰੇਕ ਛੋਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟ (ਵਾਂ) ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ 'ਸੰਭਾਵਿਤ' ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ।

79. ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਪਹਿਲੂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ 'ਮਕਸਦ' ਅਤੇ 'ਮਕਸਦ' ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਹੋਣਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ.

XXXXXX

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਯੋਗ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ 'ਮਕਸਦ' ਅਤੇ 'ਮਕਸਦ' ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ **ਆਦਿੱਤਿਆ**

ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 'ਮਕਸਦ' ਅਤੇ 'ਮਕਸਦ' ਭੜਕਾਊ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

80. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਕੇਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਵੇਕ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 (1) ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ 'ਸੰਭਾਵਿਤ' ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੱਟ। ਇਹ ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਫੋਰਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਮੁੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

<u>ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 5</u>: ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ

81. ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਸਹਿ-ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ।

82. ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (i) ਗੁਪਤਤਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ; (ii) ਡਾਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ; (ii) ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ/ਯੋਗਤਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ (iv) ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਠੰਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ

ਹੋਏ.[52] ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸਿੱਧੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ.[53]

---

52 ਦੇਖੋ: ਕਿੰਨਾ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੈ?: ਮਾਈਕਲ ਬੋਬੇਕ (ਐਡ) ਵਿੱਚ ਅਲਬਰਟੋ ਅਲੇਮਾਨੋ ਦੁਆਰਾ ਯੂਰਪੀਅਨ ਨਿਆਂਇਕ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ, ਯੂਰਪ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, 2015 ਐਡੀਸ਼ਨ.

XXXXXX

ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਜੇਐਸਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਇੰਟਰਵਿਊ' ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਕਸਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ.[ਹਾਲ] ਹੀ ਵਿੱਚ, ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਹੈਲਨ ਸੁਜ਼ਮੈਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ 55 ਦੇ ਬਹੁਮਤ** ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 53 (1) (ਬੀ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜੇਐਸਸੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰਨਾ ਗਲਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯਮ 53 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਐਕਟ, 2000 (ਪੀਏਆਈਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਜੇਐਸਸੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ

ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਸੀ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਏਆਈਏ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 53 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮ 53 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਪੀਏਆਈਏ ਪ੍ਰੋਸਕ੍ਰਿਪਟਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXXXX

ਪੀ.ਏ.ਆਈ.ਏ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 53 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਗੁਪਤਤਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਸਖਤ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

---

[53] ਕੇਟ ਮੈਲੇਸਨ, 'ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਪੜਤਾਲ: ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਤੋਂ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ' ਓਸਗੂਡ ਹਾਲ ਲਾਅ ਜਰਨਲ (2007) 44, 557.

[54] ਡਬਲਯੂਐਚ ਗ੍ਰੇਵਟ, 'ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਐਲਗੋਰਿਦਮਿਕ ਮਾਡਲ ਵੱਲ: ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ' 2017 (80) ਟੀਐਚਆਰਐਚ.

[55] ਕੇਸ 289/16 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਹੋਇਆ

ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 53 (1) (ਬੀ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"(1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ, ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ-

(a) [...]

(ਅ) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਮਤੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

83. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦਾ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2018 ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਲਾਸ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਜਨਰਲ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਡੇਟਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, 'ਆਰਟੀਕਲ 255 ਪੈਨਲ' [58] ਅਤੇ 'ਸਲਾਹਕਾਰ ਪੈਨਲ' [59] ਦੇ ਵਿਚਾਰ , ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵਜੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਨਤਾ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ 60 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੀ ਕੌਂਸਲ 61 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ.

---

[57] ਅਨੁਸੂਚੀ 2, ਭਾਗ-2, ਪੈਰਾ 14.

ਆਰਟੀਕਲ 255, ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਸੰਧੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ: "ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਰਟੀਕਲ 253 ਅਤੇ 254 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ..."

[59] ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 'ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪੈਨਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ', ਸੀਐਮ / ਰੇਸ (2010) 26 ਨੂੰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ 10 ਨਵੰਬਰ 2010 ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੀਜੇਈਯੂ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ 28 ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕੌਂਸਲ, [62] ਨੇ 'ਆਰਟੀਕਲ 255' ਪੈਨਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1049/200164 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਲਾਗੂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪੈਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਤਜ਼ਰਬੇ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੈਨਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ,

ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਪੈਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ "ਗਤੀਵਿਧੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ" ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਜੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤਰਜੀਹੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ।[67] ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ "ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾ ਹੋਵੇ।[68]

---

[61] 47 ਮੈਂਬਰ ਯੂਰਪੀਅਨ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਯੂਰਪ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਈਸੀਟੀਐਚਆਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।

[62] ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

[63] ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਸੰਧੀ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 255 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਪੈਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ (ਈਸੀ) ਨੰਬਰ 1049/2001 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 7 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ 13/ ਸੀ/01/16 ਲਈ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ 12 ਜੁਲਾਈ 2016 ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਵਾਬ।

ਯੂਰਪੀਅਨ ਸੰਸਦ, ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਸੰਸਦ ਅਤੇ 30 ਮਈ 2001 ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਨਿਯਮ (ਈਸੀ) ਨੰਬਰ 1049/2001

[65] ਆਰਟੀਕਲ 4 (1) (ਬੀ), ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1049/2001

[66] ਆਰਟੀਕਲ 4 (2), ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1049/2001 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇੰਡੈਂਟ

[67] ਆਰਟੀਕਲ 4 (2), ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1049/2001 ਦਾ ਦੂਜਾ ਇੰਡੈਂਟ

[68] ਆਰਟੀਕਲ 4 (3), ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1049/2001

XXXXXX

84. ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ **ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 69** ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ। ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਪਤਤਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਨਜੇਏਸੀ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਗੁਪਤ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜੀਅਮ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੇਣੂ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, (2014) 14 ਐਸਸੀਸੀ 50 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਲਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ"।

950. ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ (ਬੰਬਈ) (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1985) 1 ਐਸਸੀਸੀ 641 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ 1974 ਏਸੀ 273: (1973) 3 ਡਬਲਯੂਐਲਆਰ 298: (1973) 3 ਆਲ ਈਆਰ 54 (ਐਚਐਲ) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

951. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ (1975) 4 ਐਸਸੀਸੀ 428 ਵਿੱਚ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

952. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਰਿਲਾਇੰਸ ਪੈਟਰੋਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਬੰਬੇ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ, (1988) 4 ਐਸਸੀਸੀ 592 ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

---

[69] (2016) 5 ਐਸਸੀਸੀ 1

953. ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਉਸਦੀ ਸਾਖ ਅਤੇ ਮਾਣ 'ਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। 99ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਨਜੇਏਸੀ ਐਕਟ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਨਜੇਏਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਐਨਜੇਏਸੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਆਮੀਕਰਨ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ. ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਪਰ 99ਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਨਜੇਏਸੀ ਐਕਟ ਇਸ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

954. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬੇਫਿਕਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਨਾਲ ਹੀ, ਜੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ? ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਵਾਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧੋਬੀ-ਘਾਟ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

85. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੇਸ, ਜੋ ਕਿ **ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 70** ਹੈ, ਵਿੱਚ ਐਸਪੀ ਗੁਪਤਾ (ਸੁਪਰਾ) (ਪਹਿਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਕੇਸ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਕਾਲਜੀਅਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

XXXXXX

ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਜੇ.ਐਸ. ਵਰਮਾ, ਜੇ. ਨੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਆਂਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

---

[70] (1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 441

480. ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਤੱਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਹੋਰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਧੀਕੀਆਂ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਵਚੇਤਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ। ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਤੱਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਾਂਗ ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਦਾ ਤੱਤ, ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਿਯਮ ਮਨਮਾਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਂਚ ਹਨ।

481. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ ਕੀਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ।

482. ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਵਾਲੀ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਿਰਾਵਟ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਾਏ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਨਬੀਆਂ ਅਤੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਲੋੜੀ ਘੁਸਪੈਠ ਦੇ ਵਧਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (1992) 4 ਐਸਸੀਸੀ 605 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.] 537

ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਪੱਖਪਾਤ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਲਤਾ ਦੇ ਤੱਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

86. ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸਾਡੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। **ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ** (ਸੁਪਰਾ) (ਪਹਿਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਕੇਸ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਹੋਰ ਦਬਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਡਰਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਉਸ ਵਰਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪਾਲੇ ਗਏ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੱਜ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ. ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ **ਸੀ ਰਵੀਚੰਦਰਨ ਅਈਅਰ ਬਨਾਮ ਜਸਟਿਸ ਏਐਮ ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 71, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਐਸ ਪਾਟਿਲ 72 ਅਤੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 73 ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।**

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ **ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ** (2016) (ਸੁਪਰਾ) 87.In ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

713. ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਗੁਣ ਕੀ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਸਰ ਨੀਨੀਅਨ ਸਟੀਫਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ:

---

[71] (1995) 5 ਐਸਸੀਸੀ 457
[72] (1997) 6 ਐਸਸੀਸੀ 339
[73] (2006) 8 ਐਸਸੀਸੀ 294

XXXXXX

"ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰੱਖਿਅਕ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਗੜ੍ਹ ਹੈ।

ਇਹ ਨਾਜ਼ੁਕ ਗੜ੍ਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਨਾਜ਼ੁਕ ਗੜ੍ਹ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

714. ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਪਣੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ: (1) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਭਾਵ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ; ਅਤੇ (2) ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਗ ਵਜੋਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਭਾਵ, ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੁਤੰਤਰਤਾ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਫਿਲਿਪਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ।

XX XX XX

726. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰੀ (ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ) ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ (ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ) ਦਬਾਅ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਜੱਜ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ "ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ"। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੀ "ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੁਤੰਤਰਤਾ" ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਆਸਾਨ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ: ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ' ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ (ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਢੁਕਵੀਂ) ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

[74] ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ: ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ ਜੁਟਾ ਲਿਮਬਾਚ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ ਪੇਡਰੋ ਵਿਲਾਲੋਨ, ਰੋਜਰ ਏਰੇਰਾ, ਹਰਨੇ ਹਿੱਲ ਕਿਊਸੀ ਦੇ ਲਾਰਡ ਲੈਸਟਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ ਤਾਮਾਰਾ ਮੋਰਸ਼ਚਾਕੋਵਾ, ਮਾਣਯੋਗ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਸੇਡਲੀ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ ਐਂਡਰੇਜ ਜ਼ੋਲ http://www.interights.org/document/142/index.html

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.] 539

88. ਅਸੀਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤੁਲਨ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਨਤਕ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸਿਰਫ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨੁਪਾਤਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ

ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇੱਕ ਚੁਕਵਾਂ ਕਾਰਕ ਹੈ. ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ/ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜੀਅਮ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਜਾਂ ਮਤਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਅੰਕੜਿਆਂ ਜਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਲਜੀਅਮ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਇਨਪੁਟ ਵੇਰਵੇ, ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸਖਤੀ ਆਉਟਪੁੱਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ (ਜੇ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਦੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾਪਣ ਸਭ ਤੋਂ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ।

XXXXXX

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਅਤੀਤ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਬਣਾਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ

ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ

89. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 2009 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 501 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12 ਜਨਵਰੀ, 2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਸੀਆਈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਜਨਹਿੱਤ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

90. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10045 ਅਤੇ 2010 ਦੇ 10044 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰੈਮਿਟ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-

ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਣਜਾਣ ਹਨ।

ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ 541

ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

ਇੰਡੈਕਸ

ਇੱਕ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

B ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

C ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ

D ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਈ.ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ, ਕੈਂਡੋਰ ਅਤੇ ਕਲਾਸ ਇਮਿਊਨਿਟੀ

F ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ

F.1 ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ

G ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ

H ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

ਮੈਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹਾਂ

J ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ

ਇੱਕ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪਿਛੋਕੜ

1. ਤਿੰਨ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਬੈਚ 1 ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ।

2. ਅਪੀਲ 2 ("**ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੇਸ**") ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ 3 ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ 24 ਨਵੰਬਰ 2009 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ੨੦੦੫ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 23 ਜਨਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਐਚ ਐਲ ਦੱਤੂ, ਜਸਟਿਸ ਏ ਕੇ ਗਾਂਗੁਲੀ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਮ ਲੋਢਾ (ਜਸਟਿਸ ਏ ਪੀ ਸ਼ਾਹ, ਜਸਟਿਸ ਏ ਕੇ ਪਟਨਾਇਕ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਵੀ ਕੇ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ।

---

[1] ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10044/2010, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10045/2010 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683/2010

[2] ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10044 2010

[3] "CPIO"

[4] "CIC"

[5] "ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ"

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) [6] ਅਤੇ (ਜੇ)[7] ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ । ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸੀਆਈਸੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। 24 ਨਵੰਬਰ 2009 ਨੂੰ, ਸੀਆਈਸੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੩੬ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਆਈਸੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

3. ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 8 (**"ਜਾਇਦਾਦ ਕੇਸ**") ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ 12 ਜਨਵਰੀ, 2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ 9 ਦੇ 2 ਸਤੰਬਰ 2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਆਈਸੀ ਦੇ 6 ਜਨਵਰੀ 200910 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 10 ਨਵੰਬਰ 2007 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ 7 ਮਈ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ.

---

[6] ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) - "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਮੈਮੋ, ਈ-ਮੇਲ, ਰਾਏ, ਸਲਾਹ, ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼, ਸਰਕੂਲਰ, ਆਦੇਸ਼, ਲੌਗਬੁੱਕ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਕਾਗਜ਼, ਨਮੂਨੇ, ਮਾਡਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਡਾਟਾ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [7] ਧਾਰਾ 2 (ਜੇ) – "ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

(i) ਕੰਮ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ; (ii) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨੋਟ, ਐਕਸਟਰੈਕਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਲੈਣਾ; (iii) ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣਾ; (iv) ਡਿਸਕਟਾਂ, ਫਲਾਪੀਆਂ, ਟੇਪਾਂ, ਵੀਡੀਓ ਕੈਸੇਟਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੋਡ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟਆਊਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

2010 ਦੀ 8 ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683

[9] ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) 288/2009

[10] ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ CIC/WB/A/2008/00426

XXXXXX

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਆਦਿ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 7 ਮਈ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ, ਸੀਪੀਆਈਓ ਨੇ (30 ਨਵੰਬਰ 2007 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 6 (3)11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਟੀਆਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ◌ਾ◌ਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸੀਪੀਆਈਓ ਨੂੰ ਇਸ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। 6 ਜਨਵਰੀ 2009 ਨੂੰ, ਸੀਆਈਸੀ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 8 (1)12 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਜਾਂ (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

---

[11] **ਧਾਰਾ 6 (3)** - ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

(i) ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੈ; ਜਾਂ (ii) ਉਹ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜਿਓਂ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗੀ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

[12] **ਸੈਕਸ਼ਨ 8** - ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ।

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ,

(ਈ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ਜ) ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ੧੩ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 2 ਸਤੰਬਰ 2009 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ: (i) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ; (ii) ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ; (iii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ (iv) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

4. ਤੀਜੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ (**"ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੇਸ**") ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਆਈਸੀ ਦੇ 24 ਨਵੰਬਰ 200914 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਰਟੀਆਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ

ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 6 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਰਟੀਆਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਰਘੁਪਤੀ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 4 ਅਗਸਤ 2009 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 24 ਨਵੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਸਿਵਾਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 8 ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਆਈਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ।

B ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

5. 26 ਨਵੰਬਰ 2010 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਤਾਕਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ:

---

[13] ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (C) 288/2009

[14] ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ CICWB/A/2009/000859

XXXXXX

"1. ਕੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ?

2. ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਿਰਾਵਟ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਾਏ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

3. ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ?

6. 17 ਅਗਸਤ 2016 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

C ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਕੇ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ:

(i) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਐਸਪੀ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ 15 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਖਰੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (2) ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 19 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ੨੦੦੫ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਵੇ;

(ii) ਜਿਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਅਧੀਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਭੌਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੈ।

XXXXXX

ਜੱਜ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ;

[15,] 1981, Supp SCC 87

(iii) ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ **ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ** ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਧੀਕ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੱਜ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ;

(iv) ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗ "ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਗੁਪਤ ਹੈ। ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ;

(v) ਕਾਲਜੀਅਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਲੋੜੀ ਬਹਿਸ

ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਲਜੀਅਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁ-ਆਯਾਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ, ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਰਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਿਤ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੱਜ ਸਬੰਧਤ ਹਨ **(ਸੀ ਰਵੀਚੰਦਰਨ ਅਈਅਰ ਬਨਾਮ ਜਸਟਿਸ ਏ ਐਮ ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ 16);**

(vi) ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਵਿਵਹਾਰ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗ ਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(vii) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 (2) ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਪੂਰੀ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਹੈ;

---

[16] (1995) 5 ਐਸਸੀਸੀ 457

(viii) ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ, ਚਰਿੱਤਰ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜੱਜ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ 1985 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ/ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੀ ਸਾਖ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ix) ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਵੈਇੱਛਤ ਖੁਲਾਸਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ:

(i) ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ **ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ** ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਂਚ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ **ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਏਐਸਐਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ**[17] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਐਸਪੀ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

---

[17] (1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 441

(ii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

(iii) ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਪਰਦੇ ਨਾਲ ਢੱਕਣਾ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕੇਗਾ;

(iv) ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਜਮਾਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਜਮਾਤੀ ਛੋਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਜਾਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2418 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

[18] ਧਾਰਾ 24 - ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਐਕਟ

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੁਫੀਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਗਠਨਾਂ' ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੁਫੀਆ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਕੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਹਰੇਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗੀ;

(v) **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ** ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ-

ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦਲੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਇਸ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(vi) ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜੋ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਹਨ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(vii) ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੰਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ। ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਤਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਕਾਲਜੀਅਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਜੱਜ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

---

[4] ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੁਫੀਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। (5) ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਹਰੇਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

XXXXXX

550 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਕਾਲਜੀਅਮ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਭਾਵੇਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਨਿੱਜੀ ਹੈ, ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(viii) ਇਹ ਦਲੀਲ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਕਿ ਜਨਤਾ ਤੋਂ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

9. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ.

D ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

10. ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ। - ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ,- ...

(ਈ) "ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ -

(i) ਲੋਕ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ◌ਾ◌ं ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਮੈਨ;

(ii) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ;

(iii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ;

(iv) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਗਠਿਤ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ;

XXXXXX

(v) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ;

(ਚ) "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਮੈਮੋ, ਈ-ਮੇਲ, ਰਾਏ, ਸਲਾਹ, ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼, ਸਰਕੂਲਰ, ਆਦੇਸ਼, ਲੌਗਬੁੱਕ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਕਾਗਜ਼, ਨਮੂਨੇ, ਮਾਡਲ, ਕਿਸੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਡਾਟਾ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

…

(ਜ) "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ, ਜੋ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ,

(ਏ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ;

(ਅ) ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ;

(c) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ;

(d) ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ-

(i) ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ, ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ;

(ii) ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ,

ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੁਆਰਾ;

…

(ਜ) "ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ -

(i) ਕੰਮ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ;

(ii) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨੋਟ, ਐਕਸਟਰੈਕਟ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਲੈਣਾ;

(iii) ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣਾ;

(iv) ਡਿਸਕਟਾਂ, ਫਲਾਪੀਆਂ, ਟੇਪਾਂ, ਵੀਡੀਓ ਕੈਸੇਟਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੋਡ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟਆਊਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

XXXXXX

3. ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। - ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

11. "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਅਤੇ "ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 (ਜੇ) ਜੋ "ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਬਾਕੀ ਸਕੀਮ ਧਾਰਾ ੩ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4 ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਧਾਰਾ 6 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ("**ਸੀਪੀਆਈਓ**") ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ("**ਐਸਪੀਆਈਓ**") ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ "**ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ**") ਕੋਲ ਬੇਨਤੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 7

ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 9 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

12. ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 (1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 214 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) (ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਵਿੱਚ "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ।

13. ਧਾਰਾ 2 (ਈ) (2) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 (ਈ) (3) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਹੋਣਗੇ।

XXXXXX

ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਗਠਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਖੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ

ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋ ਵੱਖਰੇ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ' ਹਨ।

14. ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ" ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। 'ਸ਼ਾਮਲ' ਸ਼ਬਦ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਪੂਰਨ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ "ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"। ਇਸ ਵਾਕ ਦਾ ਆਯਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਉਥੇ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ. ਜਿਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

15. ਧਾਰਾ 8 (1) ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੇ ਵਾਕ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ "ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ"। ਇਸ ਵਾਕ ਦਾ ਆਯਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

16. ਧਾਰਾ 2219 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕਾ ਧਾਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਆਯਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ

ਕਿ ਧਾਰਾ 22 ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਵਿੱਚ "ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

[19,] 22. **ਇਸ** ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ, 1923 (1923 ਦਾ 19) ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

XXXXXX

ਈ.ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ, ਕੈਂਡੋਰ ਅਤੇ ਕਲਾਸ ਇਮਿਊਨਿਟੀ

17. ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 20** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਐਸਪੀ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ , ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਵਧੀਕ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ ਨੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

18. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਕੇ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ

'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਸ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਕ ਪਾਸਿੰਗ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਚ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਸ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ।

19. **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ** ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੋ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ: (i) ਵਧੀਕ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ; ਅਤੇ (ii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ। ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਚਾਲੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜੱਜਾਂ ਵਜੋਂ ਜਸਟਿਸ ਓ ਐਨ ਵੋਹਰਾ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ।

XXXXXX

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਓ ਐਨ ਵੋਹਰਾ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਵਧੀਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਓ ਐਨ ਵੋਹਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ

ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

---

[20] (1982) 2 SCR 365

20. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 74 (2)21 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 'ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 12322 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

21. 16 ਅਕਤੂਬਰ 1981 ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। 30 ਦਸੰਬਰ 1981 ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੂਰੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

XXXXXX

22. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਕੇ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਨੇ **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਅਤੇ 16223 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ

ਫੈਸਲਾ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ (ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ.

---

[21] "ਮੰਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

[22] "123. ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਣਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

[23]. ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਜਸਟਿਸ ਓ ਐਨ ਵੋਹਰਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਪੀਐਨ ਭਗਵਤੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"58. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਐਸ.ਐਨ. ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਸ.ਐਨ. ਕੁਮਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ

ਹਨ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਵਧੀਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵਧੀਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

---

[23] "162. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ- ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਗਵਾਹ, ਜੇ ਇਹ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ, ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 557

24. ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਧਾਰਾ 74 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 74 (2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਲਾਹ ਦੋਵਾਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ, ਉਹ ਧਾਰਾ 74 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“61… ਇਹ ਸਲਾਹ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਸਲਾਹ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਣ। ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 74 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਹੈ... ਪਰ ਜਿਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਤਰਕ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

25. ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 123 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 162 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪੱਖ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

XXXXXX

ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਟਿਕਾਊ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 123 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"73. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਧਾਰਾ 123 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। **ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਜਨਹਿੱਤ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੱਟ ਲੱਗੇਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਾਪਸ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ** ... ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਪਹਿਲੂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

26. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਸੰਤੁਲਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਜੇ ਸਿਰਫ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ

ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 559

"82. ...**ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ** ... ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣਾ ਵਧੀਕ ਜੱਜ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।**ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੱਟ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਗਭਗ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੱਟ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

27. **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ ਦੀ** ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਅਤੇ 162 ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸੰਤੁਲਨ ਅਭਿਆਸ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਾਪਤ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ।

XXXXXX

560 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ **ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ** ਇਹ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਸਟਿਸ ਈਐਸ ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"1194. ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ, **ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ, ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ**

ਅਧਿਕਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ।

1203… ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਜਨਤਕ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ◌ਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

28. ਹਾਲਾਂਕਿ, **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ** ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ: (i) ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ; ਅਤੇ (ii) ਅਜਿਹਾ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਜਮਾਤੀ ਛੋਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

Candor

29. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਪੀਐਨ ਭਗਵਤੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਨੇ ਕੰਡੋਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ:

XXXXXX

"71… ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਰਾਉਲ ਬਰਜਰ ਨੇ ਵਾਟਰਗੇਟ ਟੇਪਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਿਕਸਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਛੋਟ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਪ੍ਰੀਵਿਲੇਜ": ਏ ਕੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਲ ਮਿਥ ਪੰਨਾ 264 ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ" ਸ਼ੱਕੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹਾਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਕਸਨ ਦੇ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਕਲੀਨਡੇਨਸਟ ਦੇ ਢਾਈ ਮਿਲੀਅਨ ਫੈਡਰਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗਾ। **ਇਹ ਸੱਤਾ ਦੀ ਲਾਲਚੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਇਸ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ. ਨਾਜਾਇਜ਼ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਮ ਸ਼ਾਖਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ.**

ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ **ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਂਕੀ ਬਨਾਮ ਵਿਟਲਾਮ ਵਿੱਚ ਏਸੀਜੇ ਗਿਬਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ "ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਊਨ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ" ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਕ੍ਰਾਊਨ ਸੇਵਕਾਂ ਤੋਂ "ਸਖਤ ਚੀਜ਼ਾਂ" ਤੋਂ ਬਣੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ. ਇਸ ਲਈ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਤੁਲਨ 'ਤੇ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ**

ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ (ਦੇਖੋ: ਨੀਲਸਨ ਬਨਾਮ ਲੂਘਰੇ (1981) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 1 ਪੰਨਾ 835 ਤੇ ਆਲ ਈਆਰ.

XXXXXX

562 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

81. ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ **ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਰਗੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਾਂ ਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਰਗੇ ਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ - ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਕਿ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜ ਸਖਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਪ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ **ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ** 'ਤੇ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਜਾਂ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਵਰਗੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਨਜ਼ਰਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਣ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਕਲਾਸ ਇਮਿਊਨਿਟੀ

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 563

30. ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ **ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ** ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਿਚਕਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਲਈ

ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜੋ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਖੁਲਾਸਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਬਲਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ.

31. ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜ ਹੋਰ ਜੱਜ ਸਹਿਮਤ ਸਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਮਾਤੀ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ 'ਅਸਧਾਰਨ ਦਾਅਵਾ' ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਉਪਾਅ' ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਦਾਅਵੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ:

"80...**ਇਹ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖਤ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਰਗ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।** ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਰਗ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਗੁਪਤਤਾ ਇਕ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬੈਜ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਮਾਤੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਅਪਣਾਇਆ ਜੋ "ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਸਖਤ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ" ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਜਨਤਕ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ:

XXXXXX

“81. … ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦਰਮਿਆਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੋਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਰਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ... ਗੁਪਤਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੰਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੋਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ..."

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਖੁਲਾਸਾ ਸਿਰਫ ਉਥੇ ਹੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇ। ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਜਨਹਿੱਤ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

"80... ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਲਈ ਹਰ ਦਾਅਵਾ, **ਚਾਹੇ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ** ਅਤੇ **ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ**, ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, **ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ - ਖੁਲਾਸਾ ਜਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ... ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

32. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਈ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਾਰਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ - ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਨਿਰਣਾ:

"67...**ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਉਲੰਘਣ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।** ਇਸ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, **ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਸਿਰਫ ਉਥੇ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.** ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਹਰ ਸਮੇਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ" ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। "ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਥੰਮ੍ਹ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਥਿਰ ਨਾ ਰਹੇ ਬਲਕਿ ਇੱਕ "ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਬਣ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਦੁਆਰਾ

ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਜਨਤਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ. ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ:

"85...**ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾਪਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਨਿਆਂਇਕ ਤੰਤਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ**। ਅੱਜ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਹੱਸ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਕੋਈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕੀ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਕ ਪਵਿੱਤਰ ਰਸਮ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਰਹੱਸ ਸਿਰਫ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਉੱਚ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੁਪਤ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਦੋ ਜਾਂ ਚਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਗਲਤ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁਰਲੱਭ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਈ-ਭਤੀਜਾਵਾਦ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਪਾਰ ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਉਧਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ. **ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਉਂ**

ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ "ਸਾਰੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ" ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਇਕ ਪਾਸੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਇੱਕ ਸਫਾਈ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ:

ਹੁਣ, ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਲੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ੁਲਮ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਪਰਦੇ ਵਿੱਚ ਲੁਕਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇ ਜਨਤਾ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਨਜ਼ਰਾਂ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੱਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ।

33. ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਵੱਲੋਂ **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ** ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ ਮਿਆਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ◌ਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਤੁਲਨ ਸਾਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰ ਕਟੌਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

F ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ

34. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਕੇ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਮੰਗੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂ 35.At, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਸ਼ਬਦ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਅਜੇ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ।24 ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕਿਸ ਤੋਂ ਅਤੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ. ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਦਲੇ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ

ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਗ੍ਰੈਨਵਿਲੇ ਆਸਟਿਨ ਆਪਣੀ **ਮੂਲ ਰਚਨਾ** "ਨੇਅਰਸਟੋਨ ਆਫ ਏ ਨੇਸ਼ਨ" ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"[ਸੰਵਿਧਾਨਕ] ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਲਗਭਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਘੰਟੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨਗੇ।[25]

XXXXXX

568 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਇਨਸੂਲੇਸ਼ਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।[26] ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਹੈ।

---

[24] ਐਮਪੀ ਜੈਨ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ - ਭਾਰਤੀ ਅਨੁਭਵ, ਭਾਰਤੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੀਖਿਆ, ਪੰਨਾ 246

[25] ਗ੍ਰੈਨਵਿਲੇ ਆਸਟਿਨ, ਕੋਰਨਸਟੋਨ ਆਫ ਏ ਨੇਸ਼ਨ (1999), ਪੰਨਾ 164

36. ਧਾਰਾ 124 (2) ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 124 (4) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 125 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਜਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ

ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਧਾਰਾ ੧੨੯ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੧੪੫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 146 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 229 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

37. ਧਾਰਾ 215 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 217 ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 221 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਜਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 227 (2) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਧਾਰਾ 227 (1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ: (i) ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਤੋਂ ਰਿਟਰਨ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, (ii) ਆਮ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਫਾਰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਐਂਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ।

[38]. ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਪ੍ਰਿਆ ਰੌਥ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਦੀ ਹੈ:

[26] ਅਰਘਿਆ ਸੇਨਗੁਪਤਾ, ਭਾਰਤੀ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ (2019), ਪੰਨਾ 17

XXXXXX

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ ਵਿਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ..."

ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਐਲ ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ੨੯ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।** ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਏਐਮ ਅਹਿਮਦੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

“78… ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ, ਤਨਖਾਹਾਂ, ਭੱਤਿਆਂ, ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਜਸਟਿਸ ਰੂਮਾ ਪਾਲ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ:

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਫੰਡ 'ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਤਨਖਾਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।[29]

---

[27] ਸੁਪ੍ਰਿਆ ਰੌਥ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ: ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ, 13 ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਲੋਬਲ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ 321 (2014)

[28] (1997) 3 ਐਸਸੀਸੀ 261

[29] "ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ" - 10 ਨਵੰਬਰ, 2011 ਨੂੰ 5ਵੇਂ ਵੀਐਮ ਤਰਕੁੰਡੇ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਲੈਕਚਰ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੂਮਾ ਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਭਾਸ਼ਣ।

XXXXXX

39. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਂਹ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਪੂਰਵ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਅਨੰਦ ਸਿਧਾਂਤ' ਤੋਂ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਤਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 217 (1) ਰਾਹੀਂ, ਤਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ) ਇਸ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੰਦ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਬਲਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।[30]

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਲੋਸਟਰ ਹਾਲਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 571

40. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। **ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 31** (**'ਐਨਜੇਏਸੀ'**) ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 99 ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੂੰ ਚਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਦੱਸਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਜਸਟਿਸ ਕੁਰੀਅਨ ਜੋਸਫ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਚੇਲਾਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਘਾਟ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਜਸਟਿਸ ਕੁਰੀਅਨ ਜੋਸਫ ਨੇ ਕਿਹਾ:

---

[30] ਜਸਟਿਸ ਬੀ ਐਨ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਆਫ ਦਿ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ (2016) ਪੰਨਾ 350.

"990. ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਮੈਂ ਚੇਲਮੇਸ਼ਵਰ, ਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਘਾਟ ਨੇ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਹੁਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਹੀ ਹੈ. ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਪਸੰਦੀਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਜੇ ਨਹੀਂ, ਮਾੜੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ, ਕਾਲਜੀਅਮ ਦਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਵੱਈਆ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਮਾਣ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕਾਲਜੀਅਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲੁੱਕ ਫਾਰਵਰਡ ਸਿੰਡਰੋਮ ਆਦਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਆਤਮ-ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਟਰੱਸਟੀਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਿਆ ਹੈ... ਮੇਰੇ ਲਈ, ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਹੈ।

ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਜੇਐਸ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਰੂਮਾ ਪਾਲ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਉੱਘੇ

ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਨਜੇਏਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਲੋਕੁਰ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜਸਟਿਸ ਵਰਮਾ ਨੇ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

---

[31] (2016) 5 ਐਸਸੀਸੀ 1

"546… ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ! ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਸਟਿਸ ਚੇਲਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਰੂਮਾ ਪਾਲ (32) ਦੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"… ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੱਖੇ ਗਏ ਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁਪਤਤਾ ਇੱਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਨਾਕਾਫੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਟਿੱਪਣੀ, ਇੱਕ ਅਫਵਾਹ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤੀਜੀ ਹੱਥ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਦੋਸਤੀ ਜਾਂ ਅਣਕਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਰੰਗ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਲਜੀਅਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਵਪਾਰ ਕਟੌਤੀ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ੱਕੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਧਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ ਅਤੇ ਲਾਬਿੰਗ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ।

41. ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਭਾਰੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। 99ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

---

[32] "ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ" - 10 ਨਵੰਬਰ, 2011 ਨੂੰ 5ਵੇਂ ਵੀਐਮ ਤਰਕੁੰਡੇ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਲੈਕਚਰ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਟਿਸ ਰੂਮਾ ਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਭਾਸ਼ਣ।

[33] ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, 1981 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. 87, 85 (ਪ੍ਰਤੀ ਭਗਵਤੀ ਜੇ.)

XXXXXX

42. ਵਿਦਵਾਨ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ. ਚਾਰਲਸ ਗਾਰਡਨਰ ਗੇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ, ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ

ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੁੱਲ ਹੈ - ਦੂਜੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ। ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ... ਇਸ ਲਈ, ਜੱਜ ਜੋ ਇੰਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬਦਲੇ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। 34

ਬਰਟ ਨਿਊਬੋਰਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਤਿੱਖੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: "ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸੁਹਜਾਤਮਕ ਮੁੱਲ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। 35

43. ਲੋਰਨ ਸੋਸਿਨ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ 'ਯੋਗਤਾ' ਦੀ ਸਹੀ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼, ਠੋਸ ਸਮਝ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਉਹ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਹੀ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਚੁਣਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਓਨੀ ਹੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਪਦਾਰਥ. [36]

[34] ਚਾਰਲਸ ਗਾਰਡਨਰ ਗੇਹ, 'ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ', 56 ਕੇਸ ਵੈਸਟਰਨ ਰਿਜ਼ਰਵ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ 911 (2006)

[35] ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜਰਨਲ ਆਫ ਕੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਲ ਲਾਅ, ਭਾਗ 1, ਅੰਕ 3, ਜੁਲਾਈ 2003, ਪੰਨਾ 476–510

[36] ਲੋਰਨ ਸੋਸਿਨ, 'ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਇੱਛਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ', 58 ਨਿਊ ਬ੍ਰੰਸਵਿਕ ਲਾਅ ਜਰਨਲ 11 (2008)

ਫਿਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ 'ਯੋਗ' ਹੋਣ ਦਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ 'ਮਨਮਾਨੀ' ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ:

"ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ "ਮਨਮਰਜ਼ੀ" ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ. **ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਅਣਜਾਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਹਨ**. ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਚੋਣ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ **ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ**। ਇਹ ਮੰਗ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਸਥਾਰ ਵਜੋਂ ਉੱਠਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੁਕਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। 37 ਇਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ **ਐਨਜੇਏਸੀ** ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ । ਜਸਟਿਸ ਮਦਨ ਬੀ ਲੋਕੁਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਲਈ:38

555. ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਉਸਦੀ ਸਾਖ ਅਤੇ ਮਾਣ 'ਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। 99ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਨਜੇਏਸੀ ਐਕਟ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਨਜੇਏਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਐਨਜੇਏਸੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਆਮੀਕਰਨ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ.

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 575

ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਪਰ 99ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਨਜੇਏਸੀ ਐਕਟ ਇਸ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

---

[37] ਐਨਜੇਏਸੀ, 953
[38] ID

ਹਾਲਾਂਕਿ 99ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ **ਸੰਤੁਲਨ** ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ , ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

45. ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪ-ਸ਼ਬਦ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਰਗਰਮੀ ਰਾਹੀਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਅਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗੀ।[39]

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਜੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ

ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

---

[39] ਸੁਪ੍ਰਿਆ ਰੌਥ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ: ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ, 13 ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਲੋਬਲ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ 321 (2014)

F.1 ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ

46. ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿੰਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ:

(i) ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਕੀ ਹੈ?;

(ii) ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?; ਅਤੇ

(iii) ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ?

ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਜੋ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਚਾਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹਨ।

47. ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ. ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜੱਜ ਕੋਲ 'ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਬਦਇੱਛਾ ਦੇ' ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਲੋੜਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੱਤ ਹਨ। ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਕੰਮਕਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕੜੀ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਵਿਧਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਢਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 577

ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.

48. ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਕੀਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਇੱਕ ਅਭਿਨੇਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੋਰਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੇਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵੇ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਵੇ, ਫੋਰਮ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਨੂੰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ"। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਸੰਕੀਰਣ ਧਾਰਨਾ ਆਮ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਿੱਧੇ-ਜੈਕੇਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਟੀਫਨ ਬਰਬੈਂਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"... ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ... ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ਾਸਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ, ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਹੋਵੇ।[41]

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਆਦਰਸ਼ਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਾਂਗ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰੰਟੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ: ਇੱਕ ਧਾਰਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ, ਯੂਰਪੀਅਨ ਲਾਅ ਜਰਨਲ (2007), ਪੰਨਾ 450.

[41] ਕੰਟੀਨੀ, ਐਫ ਅਤੇ ਮੋਹਰ, ਆਰ, ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਸੁਲ੍ਹਾ, ਯੂਟ੍ਰੇਚ ਲਾਅ ਸਮੀਖਿਆ (2007), ਪੰਨਾ 31

XXXXXX

49. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 (6) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 219 ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਤੀਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ। ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸਹੁੰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"ਮੈਂ, (ਨਾਮ), ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ (ਜਾਂ ਜੱਜ) ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ (ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ) ਕਿ ਮੈਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗਾ, ਕਿ ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਾਂਗਾ, ਕਿ ਮੈਂ **ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ** ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕਰਾਂਗਾ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ **ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਮੇਰੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ** ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੰਵਿਧਾਨ **ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ** ਰੱਖਿਆ ਕਰਾਂਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ IV ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ 8 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਦੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 42 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਹੁੰ ਵਿੱਚ

ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ।

50. ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਏਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਸਹੁੰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੀ ਹੈ। **ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਸੰਕਲਪ ਹਿੰਮਤਲਾਲ[43] ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ** ਜਸਟਿਸ ਪੀਐਨ ਭਗਵਤੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਨੇ ਕਿਹਾ:

---

[42] "ਮੈਂ, ਅ.ਬ., ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ (ਜਾਂ ਜੱਜ) ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ [ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ] ਕਿ ਸੀ.ਡੀ. , ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਾਂਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਰਾਟ, ਮਹਾਮਹਿਮ ਰਾਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸੱਚੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗਾ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਵਾਂਗਾ।

"ਇਹ ਸ਼ਬਦ, ਬੇਸ਼ਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦੇ ਕਿਉਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ, ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ, **ਪਰ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ**

ਕਾਰਜ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ..."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪੁਨਰ-ਬਿਆਨ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਹੁੰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅਯੋਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ।

51. 21 ਨਵੰਬਰ 1993 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਦਸੰਬਰ 1999 ਵਿੱਚ, ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪਣਾਇਆ। ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਿਆਂਇਕ ਜੀਵਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਣ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਨਿਆਂਇਕ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ 16 ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਕ ਜੱਜ ਤੋਂ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਹਨ। ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਜ਼ ਆਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਆਚਰਣ 2002, ਜਿਸ ਨੂੰ 2002 ਵਿੱਚ ਪੀਸ ਪੈਲੇਸ, ਹੇਗ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸਾਂ ਦੀ ਗੋਲ ਮੇਜ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਛੇ ਮੁੱਖ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੱਤ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ: ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ, ਉਚਿਤਤਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ, ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ।

XXXXXX

52. ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਨਿਰਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਟੀਆਰਐਸ ਐਲਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

---

[43] (1977) 4 ਐਸਸੀਸੀ 193

"ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ; ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜ਼ਾਦ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਰਹਿਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।[44]

ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ.

53. ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਮਨੁੱਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮਿਆਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀਆਂ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਨਾ ਕਰੇ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ ਬੀ ਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ, ਕੇ ਟੀ ਸ਼ਾਹ, ਐਚ ਵੀ ਕਾਮਥ, ਐਸ ਨਾਗੱਪਾ, ਹੁਸੈਨ ਇਮਾਮ, ਪੰਡਿਤ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਮੈਤਰਾ, ਅਲਾਦੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਅਯਾਰ, ਬੀ ਪੋਕਰ ਸਾਹਿਬ ਬਹਾਦਰ, ਜ਼ੈਡ ਐਚ ਲਾਰੀ, ਏ ਕੇ ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਆਰ ਕੇ ਸਿੱਧਵਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਿਕਲਣਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਾੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

---

[44] ਟੀਆਰਐਸ ਐਲਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿੱਚ (ਨਿਕੋਲਸ ਬੈਮਫੋਰਥ ਅਤੇ ਪੀਟਰ ਲੇਲੈਂਡ ਐਡਜ਼) (2013), ਆਕਸਫੋਰਡ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਆਨਲਾਈਨ, ਪੰਨਾ 84

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 581

54. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ ਜਿਸਦਾ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਖਤਰਨਾਕ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਢਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਜੀਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਟਕਰਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਨਿਯਮ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

55. ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਲੱਭਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ. ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਜੋ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ। ਮਾਰਕ ਟਸ਼ਨੇਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਝ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕ ਮਨੁੱਖੀ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਅੱਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਸਮਕਾਲੀ ਸੱਤਾਧਾਰਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ '**ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਧੇਰੇ ਦੂਰ ਦੇ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸਿੱਧੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।** [45]

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਟੁੱਟਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ। ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਠ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਚੈੱਕ ਐਂਡ ਬੈਲੇਂਸ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 (4)[46] ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ

'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21847 ਆਰਟੀਕਲ 124 (4) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 124 (5) ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੱਜ (ਜਾਂਚ) ਐਕਟ 1986 ਧਾਰਾ 124 (5) ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੱਜ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 100 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜਾਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜੱਜ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਦਾ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜੱਜ 'ਤੇ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਦਨ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੇ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸਖਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

---

[45] ਮਾਰਕ ਟਸ਼ਨੇਟ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿੱਚ (ਨਿਕੋਲਸ ਬੈਮਫੋਰਥ ਅਤੇ ਪੀਟਰ ਲੇਲੈਂਡ ਐਡਜ਼.) (2013), ਟਸ਼ਨੇਟ ਵਿਖੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਆਨਲਾਈਨ, ਪੰਨਾ 69

[56.] ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹਨ। ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਉਸ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

[46] 124 (4) - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਭਾਸ਼ਣ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਸਦਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਦਨ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਉਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਵੋਟਿੰਗ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ।

[47] 218 – ਧਾਰਾ 124 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (4) ਅਤੇ (5) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਟੀਫਨ ਬਰਬੈਂਕ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ "ਇੱਕੋ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ।[48] ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਚਾਰਲਸ ਗਾਰਡਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤ ਹੋਵੇ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਰਗੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਬਿਹਤਰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ।[49]

ਇਸ ਲਈ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ. ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ

ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

57. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਜੱਜ ਚੁਣੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਰਣਾਇਕਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ।

---

[48] ਸਟੀਫਨ ਬਰਬੈਂਕ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ (1999).

[49] ਚਾਰਲਸ ਗਾਰਡਨਰ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ (2006), ਪੰਨਾ 916

XXXXXX

ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਅਣਚਾਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ

ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਹਨ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ।

G ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ

58. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਫਰਜ਼ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ, ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੰਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

59. ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਐਸਈਸੀ **ਬਨਾਮ ਚੇਨਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 50** ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਫ੍ਰੈਂਕਫਰਟਰ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ:

"ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸ ਦਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ? ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਹਨ? ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਪੱਖੋਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਹਨ?"[51]

60. **ਬਲੈਕ ਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ 52**, "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 585

ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਰੱਸਟੀ-ਲਾਭਪਾਤਰੀ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ-ਵਾਰਡ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ-ਏਜੰਟ, ਅਤੇ ਅਟਾਰਨੀ-ਗਾਹਕ - ਨੂੰ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: (1) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੇ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, **ਜੋ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, (2) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, (3) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇ**, ਜਾਂ (4) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, **ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਬ੍ਰੋਕਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਨਾਲ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

---

[50] ਐਸਈਸੀ ਬਨਾਮ ਚੇਨਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, 318 ਯੂਐਸ 80, 85–86 (1942)

[52] ਬਲੈਕ ਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, ਦਸਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 744

ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ 53 **ਵਿੱਚ** ਸ਼ਬਦ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜੀਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ... ਇਹ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ... ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ... ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਸਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਉਦੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ **ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਤਕਨੀਕੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧ ਵੀ**।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਕਾਰਪਸ **ਜੂਰਿਸ ਸਿਕੰਡਮ 54 ਵਿੱਚ** "ਭਰੋਸੇਯੋਗ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਿਵਲ, ਜਾਂ ਰੋਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ, ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜੀਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਕ ਧਿਰ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਤਕਨੀਕੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧ।

---

[53] ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼, ਭਾਗ 16-ਏ, ਸੇਂਟ ਪੌਲ: ਵੈਸਟ ਪਬ ਕੰਪਨੀ, 1940

[54] ਕਾਰਪਸ ਜੂਰਿਸ ਸਿਕੰਡਮ: ਸਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਪੁਨਰ-ਬਿਆਨ, ਭਾਗ 36-ਏ, ਪੰਨਾ 38

XXXXXX

'ਭਰੋਸੇਯੋਗ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ, ਇੱਕ ਟਰੱਸਟੀ, ਇੱਕ ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਂ ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਕਿਰਦਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ੀਂਦੀ ਨੇਕ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ; ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਉੱਦਮ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਟਰੱਸਟੀ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ, ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ.

61. **ਸੀਬੀਐਸਈ ਬਨਾਮ ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ** 55 ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ" ਅਤੇ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ:

"39. ਸ਼ਬਦ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ" ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਦਿਖਾਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਜਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ. **ਸ਼ਬਦ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਲਾਭਪਾਤਰੀ) ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਲੈਣ-**

ਦੇਣ (ਆਂ) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ (ਭਰੋਸੇਯੋਗ) ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ (ਲਾਭਪਾਤਰੀ) ਲਈ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ। ਜੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ, ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 587

62. **ਆਰਬੀਆਈ ਬਨਾਮ ਜਯੰਤੀਲਾਲ ਐਨ ਮਿਸਤਰੀ** [56] ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ **ਸੀਬੀਐਸਈ ਬਨਾਮ ਆਦਿੱਤਿਆ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ** ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਬੀਆਈ ਨੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਬਹਾਨੇ:

---

[55] (2011) 8 ਐਸਸੀਸੀ 497

[56] (2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 525

"64. ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਛੋਟ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਖੁਲਾਸਾ

ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਅਣਚਾਹਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਏਜੰਸੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। **ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ**। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਰਬੀਆਈ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ/ਫਰਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

63. ਹੋਜਕਿਨਸਨ ਬਨਾਮ ਸਿਮਸ 57 **ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ** 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ:

"ਇੱਕ ਧਿਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਇਕਪਾਸੜ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਈ ਇੰਡੀਸੀਆ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ: (1) ਕੁਝ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼; (2) ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ; ਅਤੇ, (3) ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਕਮਜ਼ੋਰੀ.

ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੋ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਵਿਵੇਕ, ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇੱਕ ਖੰਡਨਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇ।

XXXXXX

ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਦੂਜੀ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵੱਖਰੀ ਵਰਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ. ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਵਿਵੇਕ, ਪ੍ਰਭਾਵ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਸੰਪੂਰਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਆਪਸੀ ਸਮਝ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕਿ ਇਕ ਧਿਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਹਿੱਤ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ. ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਫਿਰ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

---

[57] [1994] 3 SCR. 377

64. ਡਾ. ਪਾਲ ਫਿਨ ਨੇ "**ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ**" [58] '**ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਪਕ ਕੰਮ ਵਿੱਚ** ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੇ "ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਲਾਭ ਲਈ" ਕੰਮ ਕਰੇ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।[59] ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਅਹੁਦਾ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ।[60] ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਸੈਕ ਐਂਡ ਇਨਵ ਕਾਮ ਬਨਾਮ ਸਿਟੀਗਰੁੱਪ ਗਲੋਬਲ ਮਾਰਕਿਟਸ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ 61 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ** ਕਿਹਾ ਹੈ:

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ

ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਸਥਾਪਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ **ਕਿ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੈ,**

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 589

ਭਰੋਸੇਯੋਗ... ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲਾ ਉਹ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਫਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਉਮੀਦ ਦੀ ਨੀਂਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

---

[58] ਪੀ.ਡੀ. ਫਿਨ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ", ਕਾਰਸਵੈਲ 1977 ਪੰਨਾ 15 ਤੇ

[59] ਪੀ.ਡੀ. ਫਿਨ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ", ਕਾਰਸਵੈਲ 1977 ਪੰਨਾ 9 ਤੇ

[60] ਪੀ.ਡੀ. ਫਿਨ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ", ਕਾਰਸਵੈਲ 1977 ਪੰਨਾ 9 ਤੇ

61 ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਨਬਨਾਮ ਕਾਮਨ ਬਨਾਮ ਸਿਟੀਗਰੁੱਪ ਗਲੋਬਲ ਮਾਰਕਿਟਸ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, [2007] ਐਫਸੀਏ 963 (ਪੀ.ਡੀ. ਫਿਨ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਕੁਇਟੀ, ਫਿਡੂਸੀਅਰਜ਼ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟਾਂ ਵਿੱਚ (ਟੀ. ਯੂਡੇਨ ਐਡ, 1989))

65. ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ (ਸ਼ਕਤੀ) ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।[62] ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ

ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਰਤੱਵ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਓਨਾ ਹੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। 63 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ।[64] ਫਿਡੂਸੀਅਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੜ੍ਹਤ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਧਿਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ.[65] ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨੇਕ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਟਾਰਨੀ-ਗਾਹਕ, ਏਜੰਟ-ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਡਾਕਟਰ-ਮਰੀਜ਼, ਮਾਪੇ-ਬੱਚੇ, ਟਰੱਸਟੀ-ਲਾਭਪਾਤਰੀ66, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ-ਵਾਰਡ 67, ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਰਿਸੀਵਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਨੀਡਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ **ਨੀਡਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨੇਵੀ (ਇੰਡੀਆ) ਹੋਲਡਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ 68 ਅਤੇ ਡੇਲ ਐਂਡ ਕੈਰਿੰਗਟਨ ਇਨਵੈਂਟ (ਪੀ) ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਬਨਾਮ ਪੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਾਫਨ 69** ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਫਰਜ਼ ਹੈ। **ਪੀ ਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਕੁਰੂਪ** ਬਨਾਮ **ਲੀਲਾਵਤੀ ਨੰਬੀਅਰ 70** ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

---

[62] ਤਾਮਰ ਫ੍ਰੈਂਕਲ, "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ" ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2011

[63] ਸਕਾਟ, ਆਸਟਿਨ ਡਬਲਯੂ. "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੀਖਿਆ 37, ਨੰਬਰ 4 (1949): 539-55.

[64] ਤਾਮਰ ਫ੍ਰੈਂਕਲ, "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ" ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2011

[65] ਕੇਨ ਕੋਗਿਲ, ਚਾਰਲਸ ਸੈਮਪਫੋਰਡ ਅਤੇ ਟਿਮ ਸਮਿਥ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਟਰੱਸਟ", ਐਸ਼ਗੇਟ (2012)

[66] ਸੈਕਸ਼ਨ 88, ਇੰਡੀਅਨ ਟਰੱਸਟਜ਼ ਐਕਟ 1882

[67] ਸੈਕਸ਼ਨ 20, ਗਾਰਡੀਅਨਜ਼ ਐਂਡ ਵਾਰਡਜ਼ ਐਕਟ 1890

[68] (1981) 3 ਐਸਸੀਸੀ 333
[69] (2005) 1 SCC 212

XXXXXX

66. ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਢਾਂਚਾਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ.[71] ਇੱਕ ਵਾਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਰਤੱਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[72]

67. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ. ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

68. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਸੁਤੰਤਰ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਜੇਆਈ ਨਾਲੋਂ

ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉੱਚ ਮਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਰੱਖੇ ਗਏ" ਜਾਂ "ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 7 ਮਈ 1997 ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਜੱਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਬਾਰੇ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

---

[70] (1994) 6 ਐਸਸੀਸੀ 68

[71] ਗੋਲਡ, ਐਂਡਰਿਊ ਐਸ; ਮਿਲਰ, ਪਾਲ ਬੀ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਨੀਂਹ" ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2016.

[72] ਤਾਮਰ ਫ੍ਰੈਂਕਲ, "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ" ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2011

XXXXXX

ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ

ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ, ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਜਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ (ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਿਸਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਜਾਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਲਾਨ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਗੁਪਤ ਰਹੇਗਾ।

69. ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ 7 ਮਈ 1997 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਮੇਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਜੱਜ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

70. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮਿਆਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।[73] ਨਾਗਰਿਕ ਪ੍ਰਤੀ ਜੱਜ ਦੀ ਜਨਤਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ, ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ, ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।[74] ਜੱਜ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਪੱਖ ਰਹਿ ਕੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣ।[75] ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਤਰਕ ਅਧਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ।[76] ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ, ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਨਿਆਂਇਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ।

H ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

71. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤੀਜਾ ਰੈਫਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ: "ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ 77 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਜਾਣਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਟਰਫੇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

---

[73] ਰਾਬਰਟ ਜੀ ਨੈਟੇਲਸਨ, "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਜ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ: ਜਨਰਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਲਾਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ", 11 ਟੈਕਸ ਰੇਵਰੇਂਡ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀਓਐਲ 239, 245

[74] ਲੀਬ, ਈਥਨ ਜੇ, ਡੇਵਿਡ ਐਲ ਪੋਨੇਟ ਅਤੇ ਮਾਈਕਲ ਸੇਰੋਟਾ। "ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੀਖਿਆ 101, ਨੰਬਰ 3 (2013): 699-753.

[75] ਮੈਥਿਊ ਕੋਨਾਗਲੇਨ, ਪਬਲਿਕ-ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇੰਟਰਸੈਕਸ਼ਨ: ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਟਕਰਾਅ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ, 2008 ਪਬ ਐਲ 58 (2008)

[76] ਲੀਬ, ਈਥਨ ਜੇ, ਡੇਵਿਡ ਐਲ ਪੋਨੇਟ ਅਤੇ ਮਾਈਕਲ ਸੇਰੋਟਾ। "ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੀਖਿਆ 101, ਨੰਬਰ 3 (2013): 699-753. ਹੋਰ ਦੇਖੋ ਐਲਨ ਹਰੇਲ ਅਤੇ ਤਸਵੀ ਕਾਹਾਨਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਆਸਾਨ ਕੋਰ ਕੇਸ, 2 ਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 227, 249 ਐਨ.23 (2010).

[77] "ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ"

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 593

72. ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਐਂਡ ਬੈਲੇਂਸ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਜੇਮਜ਼ ਮੈਡੀਸਨ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"**ਜੇ ਆਦਮੀ ਦੂਤ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜੇ ਦੂਤਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਏਗੀ**. ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਰਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ. **ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਮੁੱਢਲਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੈ; ਪਰ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਿਖਾਈ ਹੈ।**[78]

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜੋਖਮ ਵੀ ਸਨ, ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ ਤੀਜਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਦੀ ਯੋਜਨਾ

73. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਤੰਤਰ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ' ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਲਈ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ: ਵਕਾਲਤ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ। ਇਹ ਨਾਗਰਿਕ-ਕਾਰਕੁਨ, ਵ੍ਹੀਸਲ-ਬਲੋਅਰ ਲਈ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

---

[78] ਜੇਮਜ਼ ਮੈਡੀਸਨ, ਫੈਡਰਲਿਸਟ ਨੰਬਰ 51 (1788)

"ਹਰੇਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ **ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ** ਲਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ;

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਰੈਫਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਛੋਟਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਬੇਰੋਕ ਖੁਲਾਸਾ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ **ਅਸਲ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਸੰਚਾਲਨ, ਸੀਮਤ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸਮੇਤ** ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ;

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

74. ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬੇਰੋਕ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, 4 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਯੋਗ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਛੋਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਧਾਰਾ 8 (1) ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

8. ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ –

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ,

(ਏ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ, ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਰਣਨੀਤਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ;

(ਅ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ਸੀ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ;

(ਡੀ) ਵਪਾਰਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਪਾਰਕ ਭੇਤ ਜਾਂ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ਈ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ਚ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ;

(ਜੀ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

XXXXXX

(ਜ) ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰੇ;

(i) ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਸਕੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਸਮੇਤ ਕੈਬਨਿਟ ਕਾਗਜ਼:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਜ) ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਐਕਟ, 1923 (1923 ਦਾ 19) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 8 (1) ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੇ ਵਾਕ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ "ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ"। ਇਸ ਵਾਕ ਦਾ ਆਯਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ

(1) ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਣ ਕੇ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮੰਗੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

75. ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ), (ਐਫ), (ਜੀ) ਅਤੇ (ਐਚ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (1) ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ), (ਈ), (ਆਈ) ਅਤੇ (ਜੇ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (1) ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਯੋਗ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ "ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ"। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ "ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ" ਛੋਟ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਕ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ". ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ "ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

76. ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਯੋਗ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ "ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਬੇਲੋੜੇ ਹਮਲੇ" ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਛੋਟ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ "ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ"। ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ "ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੀ ਹੋਂਦ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਰੂਪਰੇਖਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਤੀਜੇ ਰੈਫਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

77. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਨ) ਅਤੇ 11 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"2 (n) "**ਤੀਜੀ ਧਿਰ**" ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਾਗਰਿਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ"

XXXXXX

"**11. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।**(1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, **ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ,**

ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਭੇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, **ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।**

(2) ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

"ਤੀਜੀ ਧਿਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ "ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ (ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਸਮੇਤ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਬੰਧਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਨੋਟਿਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨ (ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

XXXXXX

ਧਾਰਾ 11 (2) ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ "ਵੱਧ" ਕਰਦਾ ਹੈ।

78. ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ "ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਦੋਵੇਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

79. **ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ 79** ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੰਗਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡਾ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਸੀ) ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ:

"13... ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ 'ਜਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਅਤੇ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ / ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ. **ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਡਾਕਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਨੁਸਖੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।**

XXXXXX

ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਧਾਰਾ 11 (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। … ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਧਾਰਾ 11 (1) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

15. ਧਾਰਾ 11 ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੁਪਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। **ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਕਾਰਨ, ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜੋ ਪੀਆਈਓ/ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।** ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। **ਪੀਆਈਓ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਣਜਾਣ ਤੱਥ, ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਸਲਾਮੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।** ਦਰਅਸਲ, ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਉਲਝਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੧੧ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਖਤ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ "ਸੰਬੰਧਿਤ" ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਤਰਾਜ਼ ਮੰਗਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 11 ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

80. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਬਲਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ "ਸੰਬੰਧਿਤ" ਅਤੇ "ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ" ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ"। ਧਾਰਾ ੧੧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

81. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।[80] ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਾ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।[81] ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

XXXXXX

602 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਫਰਜ਼ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

82. **ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ 82** ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਏ ਐਨ ਰੇਅ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"74. ਸਾਡੇ ਵਰਗੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਭੇਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. **ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਜਨਤਕ ਕੰਮ, ਹਰ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਜਨਤਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ**

ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ. [ਦੇਖੋ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ, 29 ਐਲ ਐਡ 822: 403 ਯੂਐਸ 713] ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਪਰਦੇ ਨਾਲ ਢੱਕਣਾ, ਆਮ ਰੁਟੀਨ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਅਜਿਹੀ ਗੁਪਤਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸਵੈ-ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ..."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ **ਐਸ ਪੀ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 83 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਸਨ**। ਜਸਟਿਸ ਪੀ ਐਨ ਭਗਵਤੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"64. ਹੁਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੱਢਲਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। **ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ**। ਜੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਮਜ਼ ਮੈਡੀਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਗਿਆਨ ਸਦਾ ਲਈ ਅਗਿਆਨਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. **ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਸਰਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।** ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਤੱਥਾਂ, ਸੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 603

---

[80] ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 1959 ਐਸਸੀਆਰ 12

[81] ਬੇਨੇਟ ਕੋਲਮੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1972) 2 ਐਸਸੀਸੀ 788

[82] (1975) 4 ਐਸਸੀਸੀ 428

[83] (1981) Supp SCC 87

ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਨਤਕ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੂਚਿਤ ਵੋਟਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

83. ਸੰਸਦ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ 'ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਜਾਂ 'ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

---

[84] **ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ** (2003) 4 ਐਸਸੀਸੀ 399; **ਥਲਾਪਲਮ ਸਰਵਿਸ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ** (2013) 16 ਐਸਸੀਸੀ 82 **ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਜਯੰਤੀਲਾਲ ਮਿਸਤਰੀ** (2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 525.

XXXXXX

ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ 'ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ 'ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਥਲਾਪਲਮ ਸਰਵਿਸ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ [85] ਕੇਸ ਵਿੱਚ** ਜਸਟਿਸ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

"56. ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ "ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ" ਹਨ, ਉਦੇਸ਼ "ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਾਧਨਾਂ" ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ. **ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ 'ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ।

---

[85] (2013) 16 ਐਸਸੀਸੀ 82

XXXXXX

84. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਵਿੱਚ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। **ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 86** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਡੀ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਨੇ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

“250. … ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਨੌਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ:

(i) ਸਰੀਰਕ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਜੋ ਸਰੀਰਕ ਸਰੀਰ ਦੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ;

(ii) ਸਥਾਨਕ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਝਲਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸਪੇਸ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਸਥਾਨਕ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਉਦਾਹਰਣ ਹਨ;

…

(ix) **ਸੂਚਨਾਤਮਕ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਜੋ ਸਵੈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।**

…

320. **ਨਿੱਜਤਾ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ** ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਤੋਂ ਉਭਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਤੱਤ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ

ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

…

323. **ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਵਿਆਹ, ਪ੍ਰਜਨਨ, ਘਰ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ.**

XXXXXX

ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਨ। ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ੋਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਗੁੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂ ਸਮਰਪਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ. ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਹਿਲੂ ਹੈ।

---

[86] (2017) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1

325. **ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ**

ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੨੧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ (i) ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ; (ii) ਲੋੜ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਅਨੁਪਾਤਜੋ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।**

326. **ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਸਮੱਗਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ**। ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਰਾਜ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।

327. **ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਫ ਨਰੀਮਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

521. ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਿੰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ:

• ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ;

• ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

• ਚੋਣ ਦੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ, ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ....

…

536. **ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।** ਐਮ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ [ਐਮ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰਾ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ.300: 1954 ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਐਲ.ਜੇ. 865: 1954 ਐਸਸੀਆਰ 1077] ਅਤੇ ਖੜਕ ਸਿੰਘ [ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1295: (1963) 2 ਕ੍ਰਿ ਐਲਜੇ 329: (1964) 1 ਐਸਸੀਆਰ 332] ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

85. ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਲੋੜ ਉਦੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਬਲਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਤੱਕ ਵੀ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਤੋਂ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

86. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅੰਤਮ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ, ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਵੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਖੁਲਾਸਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਹਿਤ "ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ" ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈੱਕ ਐਂਡ ਬੈਲੇਂਸ ਹਨ।

87. ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ) ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਿਤ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਾਅ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ

88. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸੂਚਿਤ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਗ ੩ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

XXXXXX

ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਯੋਜਨਾ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 3, 4 ਅਤੇ 7 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ 'ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਹਿੱਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਸੂਚਨਾਤਮਕ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਨਾ ਤਾਂ 'ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਗਿਣੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ.

89. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ "ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਤਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਵੱਖਰਾ ਹੈ. ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ "ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ 'ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਅਤੇ 'ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਢਾਂਚੇ

ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ.

XXXXXX

ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ

90. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਬੇਸ਼ਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ (ਵਾਜਬ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ) ਨਿਯਮ, 2011 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਆਈ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ.

91. **ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਜਨਰਲ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ (ਜੀਡੀਪੀਆਰ) ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 4 (1)** ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਜਾਂ ਪਛਾਣਯੋਗ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ('ਡੇਟਾ ਪਾਤਰ') ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ); ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਛਾਣ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਪਛਾਣਕਰਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਮ, ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ, ਸਥਾਨ ਡੇਟਾ, ਇੱਕ ਆਨਲਾਈਨ ਪਛਾਣਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ, ਸਰੀਰਕ, ਆਨੁਵਾਂਸ਼ਿਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪਛਾਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ।

ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਡੇਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਮ ਅਤੇ ਉਪਨਾਮ, ਘਰ ਦਾ ਪਤਾ, ਸਥਾਨ ਡੇਟਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਡੇਟਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਛਾਣ ਕਾਰਡ ਨੰਬਰ ਵਰਗੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।[87] ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ "ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

---

[87] ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਕੀ ਹੈ?, ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈਬਸਾਈਟ https://ec.europa.eu/info/law/lawtopic/dataprotection/reform/what-personal-data_en

XXXXXX

ਵੌਰਟਨ ਬਨਾਮ ਆਟੋਰੀਡੇਡ ਪੈਰਾ ਏਐਸ ਕੌਂਡੀਕੋਸ ਡੀ ਟ੍ਰਾਬਾਲਹੋ 88 ਵਿੱਚ, ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਮੰਨਿਆ:

"19. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ, **ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ** ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਡੇਟਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ, ਜੋ ਹਰੇਕ ਵਰਕਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, **ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ** ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਦੇਸ਼ 95/ 46 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 2 (ਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 'ਕਿਸੇ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਜਾਂ ਪਛਾਣਯੋਗ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਰੇਚਨਗਸ਼ੋਫ ਬਨਾਮ ਓਸਟਰੀਚਿਸ਼ਰ ਰੰਡਫੰਕ,89 ਵਿੱਚ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸਟਰੀਆ ਦੀ ਕੋਰਟ ਆਫ ਆਡਿਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ "ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ. ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜੇ, ਜੋ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਨਿਰਦੇਸ਼ 95/46 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 2 (ਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਜਾਂ ਪਛਾਣਯੋਗ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ. **ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੇਚਨਗਸ਼ੋਫ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਲਾਉਣਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

92. **ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2013** ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ:

---

[88] C342/12 ਮਿਤੀ 30 ਮਈ 2013

[89] ਸ਼ਾਮਲ ਕੇਸ (C-465/00), (C-138/01) ਅਤੇ (C-139/01) ਮਿਤੀ 20 ਮਈ 2003

'ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਪਛਾਣਯੋਗ, ਜੀਵਤ, ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ-

(ਏ) ਨਸਲ, ਲਿੰਗ, ਲਿੰਗ, ਗਰਭਅਵਸਥਾ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਨਸਲੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮੂਲ, ਰੰਗ, ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ, ਉਮਰ, ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ, ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਅਪੰਗਤਾ, ਧਰਮ, ਜ਼ਮੀਰ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ;

(ਅ) ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰੀ, ਵਿੱਤੀ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ;

(c) ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ, ਚਿੰਨ੍ਹ, ਈ-ਮੇਲ ਪਤਾ, ਸਰੀਰਕ ਪਤਾ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ, ਸਥਾਨ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਆਨਲਾਈਨ ਪਛਾਣਕਰਤਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯੁਕਤੀ;

(ਡੀ) ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ;

(ਈ) ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰ, ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਤਰਜੀਹਾਂ;

(ਚ) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਜੋ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਜੋ ਅਸਲ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰੇਗਾ;

(ਛ) ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ; ਅਤੇ

(ਜ) ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜੇ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਨਾਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਦ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ।

ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। **ਨੈਸ਼ਨਲ ਮੀਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੂਸਟੇ 90** ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵੇਰਵੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਸਟਿਸ ਹਾਰਮਜ਼ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ:

---

[90] 1996 (3) ਐਸਏ 262 (ਐਸਸੀਏ)

XXXXXX

"**ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ**। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਚੱਕਰ, ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ। ਉਹ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰਾ

ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਐਨਐਮ ਬਨਾਮ ਸਮਿਥ 91 **ਵਿੱਚ**, ਤਿੰਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜੋ ਐਚਆਈਵੀ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਸਨ, ਇੱਕ ਜੀਵਨੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ. ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਗਾਊਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਦੇ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉਭਰੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ:

"ਸਮਿਥ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਦੋ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਕਾਰਨ ਹਨ - ਇੱਕ "ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ" ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ "ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਨਾ" ਤੋਂ:

"ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕਿਹੜੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। **ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰਦੇਦਾਰੀ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁੱਢਲਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਨੂੰ**।

... ਦੂਜਾ, ਅਸੀਂ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ... ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਅਕਸਰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

---

[91] [2007] ZACC 6

XXXXXX

…. ਨਿੱਜਤਾ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਡੇ ਨਿੱਜੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ **ਨਿੱਜਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ**। ਅਸੀਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ - ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਨਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਵੇਂ ਜੀਉਣੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

93. **ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਲੇਨਾਹ ਗੇਮ ਮੀਟਸ 92** ਵਿੱਚ, ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਾਰਤਾਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਗੇਮ ਮੀਟ ਦਾ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਅਤੇ ਸਪਲਾਇਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਪੋਸਮ ਮੀਟ ਵੇਚਦਾ ਸੀ। ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਲੁਕਵੇਂ ਕੈਮਰੇ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਪੋਸਮ-ਕਿਲਿੰਗ ਆਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫਿਲਮਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਿਲਮ ਗੁਪਤ

ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫਿਲਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਕਰੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਗਲੀਸਨ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

42. ਕੋਈ ਚਮਕਦਾਰ ਰੇਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। "ਜਨਤਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਕਸਰ ਉਲਟਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤਰੀਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖੇਤਰ ਹੈ. ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮਾਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਸਥਾਨ, ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਸਹਿਣ ਲਈ ਮਿਲਦਾ ਹੈ.

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 615

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਹਤ, ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਜਾਂ ਵਿੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਨਾ ਆਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆ ਸਮਝਣਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਲੋੜ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਆਮ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵਾਲੇ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਿਹਾਰਕ ਟੈਸਟ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

---

[92] [2001] ਐਚਸੀਏ 63

94. **ਕੈਂਪਬੈਲ ਬਨਾਮ ਐਮਜੀਐਨ ਲਿਮਟਿਡ 93** ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇੱਕ ਸੁਪਰਮਾਡਲ ਸੀ ਜਿਸਨੇ 'ਮਿਰਰ' ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ 'ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਬੇਨਾਮੀ' ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬੈਰੋਨੇਸ ਹੇਲ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"145. ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਮਾੜੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਦੋਵੇਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਡਾਕਟਰ-ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ..."

….

147. ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ - ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ - **ਕਿ ਮਿਸ ਕੈਂਪਬੈਲ ਦੀ ਨਸ਼ਾ ਅਤੇ ਐਨਏ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਡੇਲੀ ਮਿਰਰ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਦੋਵੇਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਿਸ ਕੈਂਪਬੈਲ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ. ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤ ਦੁਆਰਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।** ਪਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਨਿੱਜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

---

[93] [2003] 1 ਸਾਰੇ ER 224

XXXXXX

95. ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਬਣਦੀ ਹੈ। **ਗਿਰੀਸ਼ ਰਾਮਚੰਦਰ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ 94** ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੈਮੋ, ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਮੰਗੇ। ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

“12. … ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲੂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ. ਬੇਸ਼ਕ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

13. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹਨ ਜੋ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

---

[94] (2013) 1 ਐਸਸੀਸੀ 212

XXXXXX

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੀਪੀਆਈਓ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

96. **ਆਰ ਕੇ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 95** ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੀਈਐਸਏਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਫਾਈਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ **ਗਿਰੀਸ਼ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ** ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ "ਫਾਲੋ-ਅਪ ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। **ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੀ ਐਸ ਸ਼ਿਆਮ96** ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਕਲੈਰੀਕਲ ਸਟਾਫ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਕਲੈਰੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੰਗੀ ਗਈ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਜਸਟਿਸ ਏ ਐਮ ਸਪਰੇ ਨੇ **ਗਿਰੀਸ਼ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ** ਅਤੇ ਕਿਹਾ।

"14. ਸਾਡੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ

ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਸੀ; ਦੂਜਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀ.ਐਸ. ਸ਼ਿਆਮ ਬਨਾਮ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ, 2007 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸੀਆਈਸੀ 626] ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੀਆਈਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ 2007 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕੇਰ 659]।

XXXXXX

97. **ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 97 ਵਿੱਚ**, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਇਲਾਜ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ:

---

[95] (2013) 14 ਐਸਸੀਸੀ 794
[96] (2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 426
[97] (2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 634

"11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ

ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਆਪਣੇ 30-8-2011 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਵੇਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (8) (ਏ) (4) ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸੀਆਈਸੀ ਵੱਲੋਂ 1-2-2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ

98. ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਹਤਰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸੂਚਿਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦਾ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਗਲੀ ਪੋਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ

ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਜਨਤਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਏਜੰਸੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ. ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਜਨਤਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

99. ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਿੱਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਉਨੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਤ ਖੁਲਾਸੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ. ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ, 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਟੈਸਟ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਭਲੇ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

100. **ਸਕੱਤਰ, ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਬੰਗਾਲ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 98 ਵਿੱਚ** ਜਸਟਿਸ ਪੀ ਬੀ ਸਾਵੰਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

"43. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 (2)

ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਵੈ-ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰ ਜ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੱਚਾ ਮਾਡਲ ਲੱਭਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸੰਭਵ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

---

[98] (1995) 2 ਐਸਸੀਸੀ 161

XXXXXX

ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਲਾਤਮਕ ਅਤੇ ਵਿਦਵਤਾਪੂਰਨ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਪ੍ਰਿੰਟ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਜਾਂ ਆਡੀਓ-ਵਿਜ਼ੁਅਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਫਿਲਮ, ਲੇਖ, ਭਾਸ਼ਣ ਆਦਿ। ਇਸ ਲਈ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਪੂਰਤੀ, 'ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ' ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਜਨਤਕ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਨਿੱਜੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੋਸ਼ਣ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

101. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਜੱਜ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾ ਯਤਨ ਹੈ ਜੋ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੱਖਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਸਮਾਜਿਕ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੰਤਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ, ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਜਨਤਕ ਨਿਗਰਾਨੀ' ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੈ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 620

102. ਉਹ ਕਾਰਕ ਜੋ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਕੇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਈ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਕੇਤਕ ਕਾਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ. "**ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ: ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਅਨੁਭਵ**" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਕਈ ਕਾਰਕ ਦੱਸੇ

ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ। ਲੇਖਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ:

"ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਾ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ. ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਯੂਕੇ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 'ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਜਾਣਨ ਲਈ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਜਨਤਾ ਲਈ ਸਿਰਫ ਦਿਲਚਸਪ ਸਨ (ਭਾਵ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਨਤਾ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਅਖਬਾਰ ਵੇਚਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ)' ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ

ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ; ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ; ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾਪਣ, ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ; ਗ਼ਲਤ ਕੰਮ, ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ; ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ; ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ; ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕਾਰਕ ਸਿਰਫ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਆਪਕ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਯੋਗਦਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਸਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

XXXXXX

103. **ਕੈਂਪਬੈਲ ਬਨਾਮ ਐਮਜੀਐਨ ਲਿਮਟਿਡ 100** ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਛੱਡ ਕੇ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੋਟੋਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਰੱਗ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਥੈਰੇਪੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਸਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੈਰੋਨੇਸ ਹੇਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

---

[99] ਮੋਇਰਾ ਪੈਟਰਸਨ ਅਤੇ ਮੇਵ ਮੈਕਡੋਨਾਗ, ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ: ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਅਨੁਭਵ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਲਾਅ ਜਰਨਲ, 17: 2, 189-210 ਪੰਨਾ 201.

---

[100] [2004] ਯੂਕੇਐਚਐਲ 22

"148. ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ. **ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਸ਼ਣ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ**। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਚੋਣਵੇਂ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ. **ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ**

ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਲਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਸਮਾਨ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੌਲਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸੋਚ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ, ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਤੱਤ ਦੇ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਾਰ ਹਨ। ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਹਿਸ ਅਤੇ "ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ" ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ "ਬੌਧਿਕ ਜਾਂ ਵਿਦਿਅਕ" ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਲਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ.

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 623

104. ਬੈਰੋਨੇਸ ਹੇਲ ਦੀ ਰਾਏ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਸ਼ਣ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੜੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ 'ਅਪਮਾਨਜਨਕ, ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ' ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰੇ ਕਿ ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਾਜ 'ਬਿਹਤਰ' ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ 'ਬਦਤਰ' ਹੋਵੇਗਾ। ਜਸਟਿਸ ਤੁਗੇਂਧਾਟ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ: "ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜੱਜ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰ ਾਂ ਨੂੰ ਥੋਪਣਾ ਘੱਟ ਹੈ।[101] ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਬਹਿਸ, ਬੌਧਿਕ ਜਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਲਾਤਮਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਅਰਥ ਰੱਖਦੀ ਹੈ.

105. ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਫ੍ਰੀਡਮ ਆਫ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1982 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਬੀ ਸੰਕੇਤਕ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11ਬੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"11 ਬੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਛੋਟਾਂ - ਕਾਰਕ

(1) ਇਹ ਧਾਰਾ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਛੋਟ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ, ਸੰਤੁਲਨ 'ਤੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ 11ਏ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ 11ਏ (5) ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ

(3) ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ:

(ਏ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ (ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 3ਏ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਮੇਤ);

(ਅ) ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਸੁਚਿਤ ਕਰਨਾ;

(c) ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ;

---

[101] ਟੈਰੀ (ਪਹਿਲਾਂ 'LNS') ਬਨਾਮ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ [2010] EWHC 119

XXXXXX

(d) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ।

ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਜਨਤਕ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਹਨ।

106. ਇਹ ਸਮਝ ਕਿ 'ਲੋਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਬਿਹਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਹੁਸੈਨ ਅੱਬਾਸ ਰਿਜ਼ਵੀ 102 ਕੇਸ ਵਿੱਚ** ਜਸਟਿਸ ਸਵਤੰਤਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

"22. **"ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ**। "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਛੋਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। **ਇਸ ਦੀ ਆਮ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ, "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼", ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੀਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਲਚਕੀਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਸੰਕਲਪ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ** (ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ [ਏਆਈਆਰ

1952 ਐਸਸੀ 252])। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਜਨਤਾ ਦੀ ਆਮ ਭਲਾਈ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ (ਬਲੈਕ ਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ (8 ਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ)]।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਕ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਬਿਹਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ** ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 625

ਇਹ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੰਕੀਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਮਾਪ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ. ਸੰਤੁਲਨ ਟੈਸਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

---

[102] (2012) 13 ਐਸਸੀਸੀ 61

107. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ. ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਕ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਹ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜੋ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

(i) ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(ii) ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਵਿਦਿਅਕ ਜਾਂ ਬੌਧਿਕ ਹੈ ਜਾਂ ਕਲਾਤਮਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(iii) ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗੀ, ਉਥੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ;

(iv) ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਭਾਸ਼ਣ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੇ;

XXXXXX

(v) ਸੰਕੇਤਕ ਸੂਚੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਜਨਤਕ ਖਰਚ, ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ, ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਮੁੱਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤਾਕਤ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

(vi) ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗਾ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਮੌਜੂਦ ਹੈ; ਅਤੇ

(vii) ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ

108. ਅਸੀਂ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵੇਲੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ" ਅਤੇ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ "ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ"। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਰਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ

ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਲਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ. ਤੀਜੇ ਰੈਫਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰੇਗੀ। ਜਸਟਿਸ ਬਨਾਮ ਐਸ ਸੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ **ਐਸ ਐਨ ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 103 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:**

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 627

"9. ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ "ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ" ਅਤੇ "ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ" ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ **ਹੈ ਕਿ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।** ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ **ਤਰਕ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।** ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਮੂਰਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਹਿੱਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਕੇ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ.

109. ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:

"... ਹਰੇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਕਰਤੱਵ ਜੋ ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ.[104]

XXXXXX

628 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਨਾ ਤਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੂਚਨਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। **ਥਲਾਪਾਲਮ ਸਰਵਿਸ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਵਿੱਚ। ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ**[105] ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਐਸ ਪੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

---

[103] (1990) 4 ਐਸਸੀਸੀ 495

[104] ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀ (ਹੈਮਲਿਨ ਲੈਕਚਰਜ਼) 1968 (ਸਵੀਟ ਐਂਡ ਮੈਕਸਵੈਲ).

"61. **ਇਸ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ**, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ)

ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਿਯਮਤ, ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. **ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਨਾਗਰਿਕ, ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ**, ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

110. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਅਧੀਨ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਟੀਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੈਂਪਬੈਲ **ਬਨਾਮ ਐਮਜੀਐਮ ਲਿਮਟਿਡ 106** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤੱਥ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਨਿੱਜਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ 107 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਬੇਨਾਮੀ' ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਹੋਏ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਈਸੀਐਚਆਰ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਲਾਰਡ ਨਿਕੋਲਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"20. ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਆਰਟੀਕਲ 8 (1) ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।** ਆਰਟੀਕਲ 8 (2) ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਹੁੰਦੇ

ਹਨ ਜਦੋਂ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਘੁਸਪੈਠ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। **ਧਾਰਾ 10 (1) ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।** ਪਰ ਆਰਟੀਕਲ 10 (2), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 8 (2), ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। **ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਲੇਖ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਰਟੀਕਲ 8 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

---

[105] (2013) 16 ਐਸਸੀਸੀ 82
[106] [2004] ਯੂਕੇਐਚਐਲ 22
[107] "ECHR"

ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ **ਐਚਆਰਐਚ ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਫ ਵੇਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ 108** ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦਾ ਪਾਠ ਵੀ ਇਸ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਕਿ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

111. ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਖੁਲਾਸੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੈਰੋਨੇਸ ਹੇਲ ਨੇ ਕੈਂਪਬੈਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ:

"137. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ' ਇੱਕ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਟੈਸਟ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤੁਲਨ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 'ਨਿੱਜੀ' ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਗੇ.

XXXXXX

140. ਅਨੁਪਾਤਟੈਸਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਿੱਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ. **ਇਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਿੱਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਕ ਵਿਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ. ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ "ਦਬਾਅ ਵਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਲੋੜ" ਹੈ।**

141. ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਪੈਰਾ 54 ਤੋਂ 60 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ **ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਚਿਤਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ; ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ**। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਟੀਕਲ 10 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

112. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਅਤੇ 'ਪਰਦੇਦਾਰੀ' ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ 'ਪਰਦੇਦਾਰੀ' ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਫਿਰ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਰੋਨੇਸ ਹੇਲ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ. ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਉਸ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਵਾਬੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.

XXXXXX

113. ਉਦਾਹਰਣ ਲਓ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿੰਨੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨ. ਜਨਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਹੈ। ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਤੀਜਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜਨਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

114. ਦੋਵਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਟੈਸਟ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਵੀ ਕੁਝ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. **ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਫ੍ਰੀਡਮ ਆਫ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1982 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਬੀ** ਕੁਝ 'ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕਾਂ' ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 11ਬੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"... ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ

(4) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ, ਸੰਤੁਲਨ 'ਤੇ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ:

(ਉ) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ਅ) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(c) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਲੇਖਕ ਉਸ ਏਜੰਸੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦਾ ਸੀ (ਜਾਂ ਹੈ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

(ਡੀ) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਲਝਣ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਬਹਿਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਉਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹਾਂ

115. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ (1) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗ, (2) 1997 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ (3) ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਜੱਜ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਰੈਫਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ

ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, (ii) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ, (iii) ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ (iv) ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 'ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

J ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ

116. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੱਜਾਂ ਦੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ "ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 633

ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 2009 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 501 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12 ਜਨਵਰੀ 2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

117. 2010 ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰਬਰ 10044 ਅਤੇ 1045 ਨੂੰ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਰਣਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਭਰਾ ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾਪਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਅਤੀਤ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਬਣਾਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਕਾਲਜੀਅਮ ਦਾ ਜਨਮ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਲਜੀਅਮ ਆਪਣੇ ਹੀ ਜਨਮ - ਦਰਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਰਥਕ ਪਹਿਲੂ ਰੱਖਣਾ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਦਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਠੋਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ

ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਹੈ।

XXXXXX

ਗਿਆਨ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੋ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(i) ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ii) ਉਹ ਮਾਪਦੰਡ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਇਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ:

ਏ) ਅਨੁਭਵ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

ਅ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੋਮੇਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਕਸਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ;

(c) ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ;

ਡੀ) ਲਿਖਤੀ ਕੰਮ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ; ਅਤੇ

ਈ) ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਝਾਨ, ਪ੍ਰੋ ਬੋਨੋ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(iii) ਲਿੰਗ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ।

ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਕੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਮਿਲੇਗਾ। ਨਿਯਮ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

XXXXXX

ਸੀਪੀਆਈਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
635

ਉਸ ਅਧਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਯੋਗਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ.

"ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ, ਬਲਕਿ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

1. ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

2. ਇਹ ਕੇਸ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟਕਰਾਅ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕੋ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਚਿਹਰੇ ਹਨ. ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਸੰਤੁਲਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਬਚਪਨ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਭਰੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ.

3. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ 06.07.2009 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "**ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ**" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ), 23.01.2009 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "**ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ**" ਵਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ)

ਅਤੇ 10.11.2007 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "**ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ)** ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

XXXXXX

ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਰਘੁਪਤੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪੂਰੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਸਟਿਸ ਐਚ ਐਲ ਦੱਤੂ, ਜਸਟਿਸ ਏ ਕੇ ਗਾਂਗੁਲੀ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਮ ਲੋਢਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਲਜੀਅਮ ਫਾਈਲ ਨੋਟਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

4. ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "**ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ**") ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 04.08.2009, 25.02.2009 ਅਤੇ 30.11.2007 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

5. ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ 05.09.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ [ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "**ਸੀਆਈਸੀ**")। ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ. ਨੇ 25.11.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10045 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

6. ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 25.02.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ

ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ 25.03.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ੨੪.੧੧.੨੦੦੯ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10044 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

7. ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 30.11.2007 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 6 (3) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਆਦੇਸ਼ 07.02.2009 ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨ, ਜੇ.] 637

ਦੁਖੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ. ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 06.01.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 2009 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 288 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 02.09.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 2009 ਦੀ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 501 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 12.01.2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੀਪੀਆਈਓ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2683 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

8. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ 26.11.2010 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਟੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

9. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੀਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬੈਂਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਏ ਨਾਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋੜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਬੈਠੀ ਹੈ। **ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ** (1996) 4 ਐਸਸੀਸੀ 104 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

16. ਸਾਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਧਾਰਨਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕਦਾ। ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲੋੜ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਅਕਸਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਲੋੜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਟੱਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੇਡਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ. ਇੱਕ ਖਾਸ ਟੈਕਸ ਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਲਓ ਜੋ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹੂਲਤਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਚੋਣ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਬਾਉਣ ਵਿਚੋਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ.

XXXXXX

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੋੜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਇਸ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

11. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ, ਸਾਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਨੇਕ ਟੀਚੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਰਕਾਰ, ਕੁਸ਼ਲ ਸੰਚਾਲਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਸੀ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੋਰ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਆਦਰਸ਼ਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ "ਰਿਕਾਰਡ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਮੈਮੋ, ਈ-ਮੇਲ, ਰਾਏ, ਸਲਾਹ, ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼, ਸਰਕੂਲਰ, ਆਦੇਸ਼, ਲੌਗਬੁੱਕ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਕਾਗਜ਼, ਨਮੂਨੇ, ਮਾਡਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਡਾਟਾ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

12. ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਆਈ) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਰਿਕਾਰਡ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵਿਆਪਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ।

13. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਧਿਆਇ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨ, ਜੇ.] 637

ਧਾਰਾ 8 ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਡੇਟਾ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਸੀਪੀਆਈਓ ਜਾਂ ਐਸਪੀਆਈਓ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

14. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7 ਅੱਗੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੂਚਨਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ

ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ -

"**8. ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਛੋਟ**।

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ,

(ਡੀ) ਵਪਾਰਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਪਾਰਕ ਭੇਤ ਜਾਂ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ਈ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ਜ) ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

XXXXXX

15. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਛੋਟ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਗੈਰ-ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਜੋ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਟੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

16. ਸੈਕਸ਼ਨ 11, ਜੋ ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ -

"11. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ। —

(1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਭੇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

XXXXXX

(3) ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਚਾਲੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗਾ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

17. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਗੁਪਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਪਾਰਕ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ.

18. ਅਸੀਂ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

19. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰ **ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ**, (1975) 4 ਐਸਸੀਸੀ 428 ਅਤੇ **ਐਸਪੀ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ,** (1981) ਯੂਪੀ (1) ਐਸਸੀਸੀ 87 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੀ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਉਚਿਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

20. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਰਘੁਪਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦਰਮਿਆਨ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਲਡ' ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਲਡ' ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ, ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦ ਲਈ ਅਰਥ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਲਡ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ

ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ **ਨਿਊ ਕੈਸਲ ਅਪੋਨ ਟਾਇਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਅਬੌਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਿਵੀਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ**, [2011] ਯੂਕੇਯੂਟੀ 185 ਏਏਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ -

"ਹੋਲਡ' ਇੱਕ ਆਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਕਿ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਵਰਗੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲੋੜੀਂਦਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ 'ਹੋਲਡਿੰਗ' ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੌਤਿਕ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਧਾਰਾ 3 (2) (ਬੀ) ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ: ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖ ਕੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 1 ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੋਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਡੈਸਕ ਦੀ ਦਰਾਜ ਵਿੱਚ; ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੈ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨ, ਜੇ.] 643

21. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਹੋਲਡ' ਸ਼ਬਦ ਲਈ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ

ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 'ਹੋਲਡ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ -

1. ਭਾਵ, ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ;

2. ਇਹ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

3. ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ;

4. ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਉਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[1]

ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਮੁਖੀ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸਾਂ ਕੋਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰੋਸੇ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

23. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ, ਸਾਨੂੰ ਛੋਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ

ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਦੇਖੋ **ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਆਯਾਤ) ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ,** (2018) 9 ਐਸਸੀਸੀ 40; **ਰੇਚਨਗਸ਼ੋਫ ਬਨਾਮ ਓਸਟੇਰੀਚਿਸ਼ਰ ਰੰਡਫੰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ**, ਸੀ -465/00].

---

1 ਫਿਲਿਪ ਕੋਪਲ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ (ਚੌਥਾ ਸੰਸਕਰਣ) (2014)), ਪੰਨਾ 362.

24. ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਛੋਟ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਡੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਛੋਟ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਬਾਰੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

26. ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਕਲਾਸਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਲੋੜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ. ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ **ਕੋਕੋ ਬਨਾਮ ਕਲਾਰਕ**, [1968] ਐਫਐਸਆਰ 415 ਵਿੱਚ ਮੈਗਰੀ, ਜੇ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ; ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਨ, ਜਾਣਕਾਰੀ, ਅਰਥਾਤ 'ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ'; ਦੂਜਾ, 'ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ'; ਤੀਜਾ, 'ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਤੋਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ'।

27. ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਇਸ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਪਤਾ **ਗਾਰਟਸਾਈਡ ਬਨਾਮ ਆਊਟਰਾਮ**, (1856) 26 ਐਲਜੇ ਸੀਐਚ (ਐਨਐਸ) 113 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕੇਸ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧਰਮ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਨੇ **ਫਰੇਜ਼ਰ ਬਨਾਮ ਇਵਾਨਜ਼,** [1969] 1 ਕਿਊਬੀ 349 ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਰਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ 'ਨਿਆਂ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਬਹਾਨੇ' ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ **ਸੇਵਾ ਬਨਾਮ ਪੁਟੇਰਿਲ,** [1968] 1 ਕਿਊਬੀ 396 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧਰਮ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਲੋਫ **ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੈਸਡਰਾਮ** [1973] 1 ਆਲ ਈਆਰ 24 ਵਿੱਚ ਥਾਮਸ ਅਨਗੋਡ, ਜੇ ਨੇ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਧਰਮ 'ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕੁਕਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

XXXXXX

28. ਆਖਰਕਾਰ ਅਧਰਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੱਲ ਗਈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ (ਦੇਖੋ **ਲਾਇਨ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਇਵਾਨਜ਼**, [1985] ਕਿਊਬੀ 526)। ਲਾਰਡ ਗੋਫ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ **ਜੋ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਦਿ**

ਆਬਜ਼ਰਵਰ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1991] ਏਸੀ 109 ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ "ਹੁਣ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ [ਅਧਰਮ ਦਾ] ਸਿਧਾਂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ"।

29. ਅਧਰਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਜਨਹਿੱਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਤੱਕ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਗੁੰਮੋ, **ਕੋਰਸ ਪਾਵੇ ਵ੍ਹਾਈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਬਾਇਰਨ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਕਸਟਮਜ਼, (1987) 14 ਐਫਸੀਆਰ 434 ਅਤੇ ਸਮਿਥ ਕਲੀਨ ਐਂਡ ਫ੍ਰੈਂਚ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ [ਆਸਟਰੇਲੀਆ] ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਂਡ ਹੈਲਥ ਵਿਭਾਗ,** (1990) 22 ਐਫਸੀਆਰ 73 ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ "ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਲਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੁੰਦਰ" ਹੈ ਅਤੇ "ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਇੰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦਾ ਐਡਹਾਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੁੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ"।

30. ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵੀ ਤਰਕ ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸੰਪੂਰਨ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵੱਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ **ਵੁਡਵਰਡ ਬਨਾਮ ਹਚਿੰਸ** ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ,[1977] 1 ਡਬਲਯੂਐਲਆਰ 760, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਜਾਣਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ"।

31. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਡੀ) ਨੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਕਲਾਸੀਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਵਪਾਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਪਾਰਕ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 8 (1) (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਪਤ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ.

32. ਗੁਪਤਤਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਗੁਪਤਤਾ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰਕ ਗੁਪਤਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤਤਾਵਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ. **[ਡਚੇਸ ਆਫ ਅਰਗਿਲ ਬਨਾਮ ਡਿਊਕ ਆਫ ਅਰਗਿਲ**, 1967 ਸੀਐਚ 302] ਆਰਟੀਆਈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤਤਾ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ' ਨੂੰ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਪਾਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

33. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

34. ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੱਕ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੋਇਆ। ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਸ ਵੱਲ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗੁਪਤ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੀ (ਮਹਾਰਾਣੀ **ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ** ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਦੇਖੋ)। ਫੋਕਸ ਵਿੱਚ

ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ। **ਕੈਂਪਬੈਲ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਜੀ.ਐਨ. ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,**

[2004] ਯੂਕੇਐਚਐਲ 22, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੋਧ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਗੁਪਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੱਕ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ।

35. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਇਹ ਸੀ: (i) ਕੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਅਤੇ (ii) ਕੀ ਅੰਤਮ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਕੀ ਨਿੱਜਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ? ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ.] 647

ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ

36. ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਹੈ। **ਮੁਰੇ ਬਨਾਮ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ ਪੀਐਲਸੀ**, [2009] ਸੀਐਚ 481 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਉਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਘੁਸਪੈਠ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਕਸਦ, ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ।

37. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹਨ;

1. ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ।

2. ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਅਸਰ।

3. ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ।

4. ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ

5. ਉਹ ਸਥਾਨ ਜਿੱਥੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ।

6. ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਨਾਬਾਲਗ ਆਦਿ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ।

7. ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ।

8. ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ।

9. ਦਾਅਵੇਦਾਰ 'ਤੇ ਅਸਰ।

10. ਘੁਸਪੈਠ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਮਕਸਦ।

XXXXXX

ਇਹਨਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ, ਉਮਰ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਤਰਜੀਹਾਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

38. ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਟੈਸਟ' ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ.

ਦੂਜਾ ਕਦਮ

39. ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤੁਲਨ ਟੈਸਟ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ 'ਸੰਤੁਲਨ ਟੈਸਟ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਢੁਕਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

40. ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।

41. ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ '**ਅਨੁਪਾਤਿਕਤਾ ਟੈਸਟ' ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। [ਦੇਖੋ ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ**, (2017) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1]. ਟੈਸਟ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ' ਜਾਂ 'ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਲੋੜ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਛੋਟ ਲਈ ਸੰਤੁਲਨ ਟੈਸਟ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਜਨਤਾ ਦਾ ਹਿੱਤ" ਅਤੇ "ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ"। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੌਤਿਕ ਅੰਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਨਤਕ ਮਨੋਰੰਜਨ, ਉਤਸੁਕਤਾ ਜਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ.

XXXXXX

ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ
[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨ, ਜੇ.] 649

ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਛੋਟ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ **ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੇਟਾ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਡੇਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ [ਗੂਗਲ **ਸਪੇਨ ਬਨਾਮ ਏਈਪੀਡੀ,** ਸੀ / 131/12 ਦੇਖੋ; **ਬਾਵੇਰੀਅਨ ਲੇਗਰ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨ**, [2007] ਈਸੀਆਰ II4523]। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ

ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਡੇਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ।

42. ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਢਾਲ ਵਜੋਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਹ ਅਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

43. ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੂਜੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

44. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗੈਰ-ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ-

a. ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ

b. ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ; ਜਨਤਾ ਲਈ ਖਤਰੇ ਅਤੇ ਲਾਭ

XXXXXX

c. ਗੁਪਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ।

(d) ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ; ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ

e. ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

f. ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

g. ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ

h. ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ।

45. ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਜੇ) ਅਧੀਨ ਛੋਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੈਸਟ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਂ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ.

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi